
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2017:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2016

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2017

Wanja Lundby-Wedin

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen läggs årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2016 fram. Skrivelsen består av *Årsredovisning 2016 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagorna *Resultatrapport 2016*, *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden* samt *Övrig rapportering från kyrkostyrelsen*. Till skrivelsen läggs också *Hållbarhet Redovisning 2016 Svenska kyrkans nationella nivå*.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
Årsredovisning för 2016	3
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	4
Bilaga 1 Resultatrapport 2016	5
Bilaga 2 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden	37
Underbilaga 2A Återrapportering av kyrkostyrelsens 75 miljoner kronor för arbetet med flyktingar och asylsökande	57
Bilaga 3 Övrig rapportering från kyrkostyrelsen	62

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

KsSkr 2017:2

Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2016.

Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2016.

Årsredovisning för 2016

Årsredovisning 2016 för Svenska kyrkans nationella nivå 2016 och Hållbarhet Redovisning 2016 Svenska kyrkans nationella nivå enligt särskilt tryck.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2017.

Närvarande: Wanja Lundby-Wedin, förste vice ordförande, ledamöterna Mats Hagelin, Marta Axner Ims, Cecilia Brinck, Jesper Eneroth, Nils Gårder, Birgitta Halvarsson, Lars Johnsson, Sven E. Kragh, Anna Lundblad, Ulla Rickardsson, Erik Sjöstrand, Karl-Gunnar Svensson samt tjänstgörande ersättaren Ylva Wahlström Ödmann.

Föredragande: Generalsekreterare Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2017:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2016.

Bilaga 1

Resultatrapport 2016

Verksamheten som denna rapport avser, tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter. Det gäller området omvärld och relationer där bl.a. företräderskap, officiella relationer till andra kyrkor och samfund och internationell mission och diakoni ingår, området stöd till stift och församlingar som bl.a. innehåller stöd i stiftens och församlingarnas grundläggande uppgift, grundutbildningar, forskning, kulturarv, arbete bland svenskar i andra länder och administrativ samverkan samt området normering, tillsyn och förvaltning.

I det följande redovisas ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till uppgifterna enligt kyrkoordningen och den verksamhetsinriktning som kyrkomötet beslutat om. Finansiering och kostnader 2016 ställs i relation till utfall 2015, rambudget 2016 och detaljbudget 2016.

Under utfall i nedanstående tabell redovisas verksamhetens kostnader, knutna till kostnadsram och särskilt budgeterade kostnader. Belopp i jämförelsekolumnerna med positivt tecken innebär att kostnaderna varit lägre eller intäkterna högre i utfallet jämfört med plan. På motsvarande sätt innebär negativt tecken att kostnaderna varit högre eller intäkterna lägre i utfallet jämfört med plan.

Avrundningsdifferenser kan förekomma i tabellerna.

Tabell 1. Kostnadsram och finansiering

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	1 855	1 804	1 828	1 887	32	83	59
Allmän utjämning	893	905	902	902	9	-3	0
Finansförvaltningen (brutto)	322	344	343	666	344	322	323
Kostnads- och planeringsram	-2 730	-2 871	-2 946	-2 870	-140	1	76
Särsk. budgeterade kostnader	-35	-28	-41	-38	-3	-10	3
Nettoresultat	305	154	87	547	242	393	461

Nettoresultatet uppgår till 547 mnkr. Det är högre än föregående års resultat och väsentligt högre än budgeterat resultat. Den främsta orsaken till det högre resultatet jämfört med föregående år är högre avkastning från finansförvaltningen. Den externa finansieringen är högre än föregående år och även högre än budget.

Jämfört med föregående år ökar kostnaderna med sammanlagt 140 mnkr. Kostnaderna är i enlighet med beslutad ram och lägre än detaljbudget.

För närmare detaljer kring finansiering och kostnader se tabell 20–21.

Omvärld och relationer

Företräderskap

Uppdraget är att företräda Svenska kyrkan genom att upprätthålla goda kontakter med beslutsfattare och myndigheter, lämna remissyttranden samt genom talespersoner i media och på andra sätt. Detta ska förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör.

Svenska kyrkans budskap ska ha en tydlig teologisk grund, vara väl sammanvägda mellan kyrkans olika verksamheter och perspektiv och vara tydligt grundade i beslutade policys. Det innebär bl.a. att tala tydligt om människovärde, upprättelse

och frihet i de sammanhang där politiska beslut fattas och genomförs, inom politik, förvaltning och i det civila samhället.

Svenska kyrkan har genom ärkebiskopen och biskopsmötet aktivt deltagit i media, under året, genom såväl kommentarer i särskilda händelser som i debatter i aktuella frågor. Som exempel lyfte ärkebiskopen frågan om behovet av att inrätta en statlig sannings- och försoningskommission för att klarlägga den svenska statens historiska relation till samerna.

Svenska kyrkan har uppvaktat statsråd och deltagit i ett flertal processer och möten, t.ex. i möten för regeringens framtida arbete kring FN:s hållbarhetsmål, *Agenda 2030* och lämnat synpunkter inför regeringens framtagande av en kulturarvsproposition. I samverkan med stiftet har frågan om Sveriges framtida skogspolitik också varit föremål för Svenska kyrkans agerande. Svenska kyrkan har själv, och inom nätverket Concord, bidragit till riksdagsseminarium och rapporter i relation till olika områden som utvecklingspolitik, klimatfinansiering, feministisk utrikespolitik och social trygghet.

I december tog Sveriges kristna råd initiativ till *Juluppropet*, för en humanare migrationspolitik med särskilt fokus på hur barn och unga drabbats av den existerande politiken och uppropet samlade 79 224 namnunderskrifter som överlämnades till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson i februari 2017. Det gemensamma arbetet för ett humanare samhälle har engagerat såväl ideellt engagerade såsom anställda och förtroendevalda inom kyrkorna.

Ett exempel på en viktig kontaktyta där företräderskapet utövas och påverkansinsatser genomförs är Svenska kyrkans engagemang i politikerveckan i Almedalen. Sommaren 2016 samlade Svenska kyrkans seminarier i genomsnitt 70–85 deltagare och de etablerade *Nikodemussamtalen* med partiföreträdare kvällstid i domkyrkan samlar ännu fler och en bredare publik. Förutom de strategiska valen med innehållsmässig fokusering, medverkan på andras arenor och strukturerad påverkan finns en strävan att intensifiera samverkan med resurspersoner i stift och församlingar, vilket påbörjats under året.

Under året förstärktes Svenska kyrkans EU-arbete i syfte att verka mer proaktivt i kyrkans viktiga frågor. Nya kontakter har tagits för samverkan med EU:s institutioner och i europeiska paraplyorganisationer. Påverkansarbetet gentemot EU sker främst genom Svenska kyrkans medlemskap i Forum – idéburna organisationer med social inriktningsmandat i Europeiska ekonomiska kommittén, en rådgivande EU-institution till kommissionen, parlamentet och rådet. Svenska kyrkan arbetar också genom Churches Commission för Migrants in Europe, Conference of European Churches, ACT Alliance EU samt Eurodiakonia på plats i Bryssel. I slutet på november deltog ärkebiskopen i *High-level meeting with religious leaders* som EU-kommissionen i Bryssel inbjuder regelbundet till och mötet detta år handlade om utmaningar mot bakgrund av flyktingsituationen, intolerans, terrorattacker och hatbrott.

Kyrkostyrelsen har svarat på följande remisser under året:

- ◆ *Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa bostadsområden*, från Kulturdepartementet
- ◆ Utkast till lagrådsremiss *Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*, från Justitiedepartementet
- ◆ *Gestaltad livsmiljö (SOU 2015:88)*, från Kulturdepartementet
- ◆ *Ny Museipolitik (SOU:89)*, från Kulturdepartementet
- ◆ *Översyn av regelverket om kulturföremål*, från Kulturdepartementet
- ◆ *Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena*, från Kulturdepartementet

- ◆ *Svenska Bibelsällskapets provöversättning av Lukasevangeliet 9–19 och Galaterbrevet*, från Bibelsällskapet
- ◆ *Ändamålsenlig organisation – Om ledningsformen för Nämnden för statligt stöd till trossamfund*, från Kulturdepartementet
- ◆ *Några frågor om offentlighet och sekretess*, Ks 2016:173 från Justitiedepartementet
- ◆ *Integritet och straffskydd (SOU 2016:7)*, Ks 2016/0237 från Justitiedepartementet
- ◆ *Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism – fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag m.m. (SOU 2016:8)* från Finansdepartementet
- ◆ *Förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt klimatmål, delbetänkande från Miljömålsberedningen*, Miljö- och energidepartementet
- ◆ *EU på hemmaplan (SOU 2016:10)* från Kulturdepartementet
- ◆ *Olika vägar till föräldraskap (SOU 2016:11)*, slutbetänkande från Justitiedepartementet
- ◆ *Tolktjänst för vardagstolkning (Ds 2016:7)* från Socialdepartementet
- ◆ *Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)*, Betänkande av utredningen för ett stärkt civilsamhälle, från Kulturdepartementet
- ◆ *Förslag om ändring av 9. Kap RA-FS 1991:1 om överlämnande av handlingar* från Riksarkivet
- ◆ *Effektivare hyres- och arrendenämnder (Ds 2016:4)* från Justitiedepartementet
- ◆ *Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet*, regeringens skrivelse från Utrikesdepartementet
- ◆ *Förslag till ändringar i allmänt råd med tillhörande vägledning om Årsredovisning och koncernredovisning*, från Bokföringsnämnden
- ◆ *Förslag till nytt allmänt råd med tillhörande vägledning om Årsredovisning i mindre företag* från Bokföringsnämnden
- ◆ Departementspromemorian *Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn* från Arbetsmarknadsdepartementet
- ◆ *Samordningsnummer till asylsökande* från Finansdepartementet.
- ◆ Departementspromemorian *2016:17 Otillåtna bosättningar*, från Justitiedepartementet
- ◆ *Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19)*, Socialdepartementet, Enheten för familj och sociala tjänster
- ◆ *Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige*, från Miljö- och energidepartementet
- ◆ *Frågor kring 2009 års renskötselkonvention (Ds 2016:27)*, Näringsdepartementet, Enheten för fiske, jakt och rennäring
- ◆ *Underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges första nationella skogsprogram*, Näringsdepartementet
- ◆ Promemorian *Ytterligare anpassning av svensk rätt till Dublinförordningen*, Justitiedepartementet
- ◆ Betänkandet *Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)*, Kulturdepartementet
- ◆ *Skolverkets allmänna råd med kommentarer om måluppfyllelse i förskolan*, Skolverket
- ◆ *Offentligt samråd om den europeiska pelaren för sociala rättigheter*, Europeiska kommissionen
- ◆ Remiss av utkastet till lagrådsremiss *Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå*, från Justitiedepartementet.

Tabell 2. Kostnader och finansiering av företräderskap

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Allmän utjämningsavgift	6	8	9	7	1	-1	-2
Kostnader	-6	-8	-9	-7	-1	1	2
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för företräderskap är i linje med föregående år och budget.

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Uppdraget är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer med andra kyrkor och samfund. Utifrån denna uppgift syftar det ekumeniska arbetet till att Svenska kyrkan deltar i ekumeniska organisationer på olika nivåer; för dialog för att lära känna andra kyrkor på djupet, bearbetar teologiska skiljaktigheter och hittar gemensamma formuleringar, lever i kyrkogemenskap med andra kyrkor och arbetar med andra kyrkor för fred och rättvisa.

Reformationens 500-årsminne

Den stora gemensamma högtiden för att uppmärksamma reformationens 500-årsminne med Lutherska världsförbundet och Romersk-katolska kyrkan den 31 oktober i Lund och Malmö har präglat årets arbete. Den ekumeniska gudstjänsten i Lunds domkyrka leddes av Påve Franciskus och Kardinal Koch, Lutherska världsförbundets generalsekreterare och ordförande Martin Junge och biskop Munib Younan samt ärkebiskop Antje Jackelén och biskop Anders Arborelius som representanter för de lokala värdkyrkorna. Temat var *Från konflikt till gemenskap*. Det parallellt pågående eventet i Malmö Arena byggde på det gemensamma dokumentets femte imperativ, att tillsammans vittna om Guds barmhärtighet genom att förkunna och tjäna i världen. Temat i Malmö var *Tillsammans i hopp* och en gemensam överenskommelse ingicks mellan Caritas Internationalis och Lutherska världsförbundets World Service, de två parternas organisationer för internationell diakoni. Flyktingsituationen i världen och särskilt situationen i Syrien var i fokus och biljettintäkterna gick oavkortat till stöd för flyktingar från Syrien. Ett stort antal ekumeniska gäster och några företrädare för andra religioner deltog tillsammans med många representanter från värdarna bakom arrangemanget. I Malmö Arena kunde cirka 10 000 personer delta i ett sammanhållet program samt delta i gudstjänsten i Lunds domkyrka via webblänk. Med allvar och hopp blickade deltagarna framåt tillsammans utan att förneka den konfliktfyllda historien. Innebörden i detta steg från konflikt till gemenskap är den gemensamt viktigaste uppgiften att förvalta.

Ärkebiskopen reste i november tillsammans med en delegation till Egypten för ett svarsbesök hos den koptisk ortodoxa kyrkan på inbjudan av påven Tawadros II. I besöket ingick även samtal med t.ex. Coptic Evangelical Organization för Social Service.

Kyrkomötet beslutade under hösten om en ekumenisk överenskommelse med Equmeniakyrkan som trädde i kraft den 1 januari 2017. Den möjliggör lokala avtal mellan de församlingar där det finns teologiska förutsättningar. På grund av olika syn på sakrament och ämbete finns inte grund för full kyrkogemenskap mellan samfunden i dagsläget.

En kartläggning av de interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan är aktiv presenterades för kyrkomötet i november genom rapporten *Svenska kyrkans interreligiösa sammanhang – översikt och exempel*.

Tabell 3. *Kostnader och finansiering av officiella relationer till andra kyrkor och samfund*

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	2	2	2	4	2	2	2
Allmän utjämningsavgift	27	31	31	36	9	5	5
Kostnader	-29	-33	-33	-40	-11	-7	-7
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för officiella relationer till andra kyrkor och samfund är högre än såväl föregående år som budget, vilket huvudsakligen beror på högtidlighållandet av reformationen i Lund.

Internationell mission och diakoni

Uppdraget är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten formas utifrån en nära samverkan med församlingar och med andra kyrkor och internationella organ.

Region, land och humanitärt program

Verksamheten är organiserad i 17 landprogram och ett humanitärt program. 2016 präglades av det stora antalet människor på flykt och att 130 miljoner människor i världen har varit i behov av humanitärt stöd under året. Striderna i Syrien och Irak orsakar stora folkflyttningar och Sydsudan står på randen till ett nytt inbördeskrig. Under året har det demokratiska utrymmet för civilsamhället ytterligare minskat i flera av Svenska kyrkans programländer. Samtidigt har Colombia slutit ett fredsavtal som förhoppningsvis innebär slutet på en 50-årig väpnad konflikt och i Cypern pågår förhandlingar om enande av ön och där religiösa ledare spelar en aktiv roll.

Metoden att etablera regionala representanter, liaison officers, har visat sig ha stor betydelse för måluppfyllelse inom landprogrammen, framförallt i samarbetet med regionala och nationella nätverk samt påverkansaktörer. Vid slutet av 2016 hade Svenska kyrkan nio representanter utsända. Närvaron leder till bättre kontakt med Svenska ambassader och ACT-forum. Ett exempel är Tanzania där Svenska kyrkans representant, med företrädare för tre av Svenska kyrkans partner, fört samtal med svenska ambassaden om hur kyrkor hanterar frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Tillsammans med våra samarbetspartner i södra och östra Afrika, har Svenska kyrkan genomfört regionala konferenser inom områdena social trygghet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Interreligiös samverkan och dialog blir allt viktigare. Ett exempel är arbetet kring religion och stat som utgår från Dyar i Betlehem, som samlar unga människor och akademiker från fyra länder som tillsammans arbetar kring frågor om religioners roll i statsbyggande. I Colombia har Svenska kyrkans partner, Dipaz, spelat och spelar fortsatt en viktig roll i övervakningen av eldupphör och efterlevnad av den internationella humanitära rätten.

På partnerkonsultationerna framkommer att Svenska kyrkan uppfattas som en pålitlig partner och brobyggare mellan olika aktörer. Ett tydligt bidrag som framkommer i partnerdialoger är att organisationsutveckling och kapacitetsutveckling av partner är strategiskt viktigt och en av Svenska kyrkans viktigaste bidrag till förändring.

De olika utbildningsinsatserna, bl.a. i Palestina och Libanon, är avgörande genom att ge unga människor utbildning, antingen yrkesutbildning eller ledarutbildning. Erfarenheten är också att andelen som får arbete efter avslutad utbildning är hög. Utifrån de kristnas utsatthet är utbildning ett sätt att stödja de kristna där de finns.

Svenska kyrkan har under året gett stöd till 42 humanitära projekt i 33 länder och till 17 partner där Lutherska världsförbundet är den största partnern. Flertalet insatser har rört Sydsudan, Etiopien, Uganda, Zimbabwe i Afrika, Syrien, Irak, Jordanien i Mellanöstern samt även Latinamerika, Asien och Europa. Kyrkostyrelsens extra anslag för arbete med människor på flykt har i huvudsak gått till humanitär verksamhet. Den största andelen, 71 procent, kanaliserades genom ACT-samordnade humanitära insatser. Under året har 21 personalinsatser gjorts inom det humanitära arbetet.

ACT-samarbeten genom det s.k. GOAT initiativet, som samlar de största europeiska kyrkliga biståndsorganisationerna, fortsätter och Svenska kyrkan tar inom ramen för det samarbetet en aktiv roll i Zimbabwe, Sydafrika och Guatemala. Ökad samordning och samverkan i program, finansiering och delande av kontorstjänster syftar till effektivisering och enklare rapportering för partner.

Program för global policydialog

De nya hållbarhetsmålen *Agenda 2030* och klimatavtalet från 2015 ändrade påverkansarbetet från fokus på enskilda tematiska områden till att följa upp och utkräva ansvar när det gäller Agenda målen som helhet. Sociala trygghetssystem är en viktig del i *Agenda 2030* och man kan se ett tydligare ägarskap bland svenska politiker för frågan. Arbetet i den frågan har förändrats från att lyfta frågorna allmänt till att bidra med fördjupad kunskap bland svenska aktörer och samtidigt väcka intresse för frågan hos ekumeniska samarbetsparter.

Religiösa företrädare identifieras i allt högre utsträckning som viktiga aktörer för att nå de utvecklingspolitiska målen. Detta är särskilt tydligt inom områden som rättvis fred, genusrättvisa och jämställdhet samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Insamling och engagemang

Kännedomen om Svenska kyrkans internationella verksamhet är fortsatt låg. För att öka kunskap, stolthet och lojalitet påbörjades en kännedomssatsning som kulminerar under 2017.

Insamlingsresultatet har inte varit i nivå med budget. Det finns olika förklaringar till det. 2015 var ett extraordinärt år med fokus på flyktingströmmarna till Europa, som också ledde till stora insamlingar för det internationella arbetet. Något motsvarande har vi inte sett under 2016. Därtill har granskningen av utlandskyrkan i kombination med sommarens mediedebatter sannolikt påverkat resultatet, bl.a. genom ett minskat antal trogna månadsgivare.

Insamlingskampanjerna genomfördes ändå med bra resultat under 2016. Trenden att julinsamlingen blir viktigare och med bättre resultat än fastekampanjen höll i sig under året. Ambitionen framöver är att vara närvarande med det internationella

arbetet under större delen av året i församlingarna. Under året planerades därför en kampanj som kommer att genomföras under sommaren 2017.

En viktig del av verksamheten är besök och informationstillfällen i stift och församlingar. Under året genomfördes ett 60-tal besök i landet. Flera hundra internationella samordnare har varit på utbildningspass i Uppsala och två fortbildningsresor har gjorts till Sydafrika. Det internationella rådet deltog vid fyra partnerkonsultationer. Kontakten med stiftet har under året varit tät och i samband med arbetet med strategirevidering genomfördes fyra konsultationer där alla stift var representerade. Några tydliga rekommendationer från stiftet var att definiera det internationella arbetet tydligare, satsa mer på utbytesprogram och fortbildningsresor samt aktivt arbeta på att öka kännedomen för det internationella arbetet.

Under året har filmen *Om du kommer härifrån* från flyktinglägret Kakuma producerats. Den har distribuerats i över 1 000 exemplar till församlingar och har haft 1 800 visningar på Vimeo.

Samarbetet med Svenska Kyrkans Unga har stärkts med Ageravolontärerna. En fortbildningsresa till Etiopien ställdes in på grund av ett försämrat säkerhetsläge. Satsningen på unga i kyrkan har fortsatt genom programmen Ung i den världsvida kyrkan och Praktikantprogrammet. En extern översyn av Ung i Världsvida kyrkan programmet gjordes under året och resulterade i ett antal rekommendationer som verksamhetsledningen fattar beslut om under 2017.

Under året som gått har Svenska kyrkan varit en resurs för samarbetspartner som vill öka sin kapacitet och sitt kunnande inom området finansiering. En workshop, som genomfördes i Kenya i maj, resulterade i att den organisation som utbildades har arbetat fram sex egna ansökningar av god kvalitet.

Globala ekumeniska allianser

Under 2016 har samarbetet med europeiska och särskilt nordiska medlemmar av ACT-alliansen stärkts. Detta har bl.a. skett genom ett bilateralt samarbetsavtal med Diakonia och stärkta relationer i den nordiska kretsen. Bl.a. resulterade detta i en julkampanj med samma tematik i Sverige och Norge, *Låt fler få fylla fem*.

Att öka intäkter från institutionella givare kräver kännedom, förtroende och långsiktighet. Flera ansökningar ligger för beredning hos givare. Arbetet har resulterat i en kunskapsbas inom institutionell finansiering. För att öka de institutionella intäkterna är närvaro i form av personal avgörande. Samarbete inom ACT-alliansen blir allt viktigare, inte minst för att långsiktigt stärka kapaciteten hos partner. En annan trend är den växande betydelsen av privata aktörer. Privata stiftelser, fonder och företag kommer att spela en allt större roll framöver. Svenska kyrkans internationella arbete behöver vara med i det sammanhanget för att diversifiera finansieringskällorna.

Ett arbete med att se över avtal- och insatshantering startades under 2016 och kommer att fortsätta under 2017. Överhuvudtaget ökar kontroll- och uppföljningskraven från givare och andra instanser. Återrapportering, granskning, revision och kontroll kräver systemutveckling och stora personella resurser.

Tabell 4. Kostnader och finansiering av internationell mission och diakoni

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	388	403	428	387	-1	-16	-41
Varav insamlade medel	197	184	193	174	-23	-10	-19
Varav erhållna bidrag	177	216	208	172	-5	-44	-36
Varav övr. int., ändamålsbest. medel	15	3	27	41	26	38	14
Allmän utjämningsavgift	82	92	93	102	20	10	9
Ränta ändamålsbest. medel	0	1	1	1	1	0	0
Kostnader	-470	-496	-521	-489	-19	7	32
Nettoresultat	0	0	0	0	0	1	0

Verksamheten finansieras av insamlade medel, allmän utjämningsavgift och bidrag. Svenska kyrkan har ramavtal med Sida, som är en betydande bidragsgivare.

Sammantaget ligger den externa finansieringen stort sett i linje med föregående år men är väsentligt lägre än budget. Insamlade medel är betydligt lägre än föregående år och budget främst på grund av lägre intäkter från församlingskollekt och gåvor. Den låga kännedomen om Svenska kyrkans internationella arbete anses vara den största orsaken till ett lägre insamlingsresultat än planerat. Bortfall av intäkter vägs upp med större användning av ändamålsbestämda medel än båda föregående års utfall och budget.

Kostnaderna är högre än föregående år men lägre än budget. Bidragande orsaker till skillnaden mot budget är uppskjuten kännedomssatsning samt att bostadsbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem inte startat. De lägre kostnaderna motverkas av att delar av den av kyrkomötet beslutade satsningen på flykting och asylsökande utförts inom området för internationell mission och diakoni.

Stöd till stift och församlingar

Stöd i stifts och församlingars grundläggande uppgift

Uppdraget är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlinglivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd direkt till stiftet. Vissa utvecklingsarbeten äger rum i samarbete med något eller några stift som har särskilt intresse och engagemang inom ett verksamhetsområde.

Verksamheten inriktas på att ge stöd inom de prioriterade områden som kyrkostyrelsen och stiftet kommit överens om: stöd till församlingens grundläggande uppgift, kommunikation, omvärldsanalys och forskning samt administrativ samverkan.

Kyrkohandbok

Arbetet med en ny kyrkohandbok har fram till i januari 2017 befunnit sig i en intensiv fas. Ett reviderat kyrkohandboksförslag gick på uppföljande remiss under våren 2016 till bl.a. samtliga församlingar. Direkt efter remisstiden läste och kodade 15 musiker och präster materialet utifrån en religionssociologisk metod. Även andra experter inom musik och teologi anlätades i denna fas. Remissammanställningen presenterades för kyrkostyrelsen och biskopsmötet i september och den finns publicerad på Svenska kyrkans webbplats.

I mars utsåg kyrkohandboksprojektets styrgrupp en revisionsgrupp med uppdrag att återkomma till kyrkostyrelsen med ett reviderat slutförslag våren 2017. Detta förslag har nu tagits fram utifrån 2016 års förslag och remissutfallet 2016.

Till kyrkohandboksförslaget hör även förslag till kyrkoordningsändringar. Ett arbete har genomförts under hösten om avtal med tonsättare och arrangörer för tillkommande eller förändrade musiksatser i det reviderade kyrkohandboksförslaget.

Översättningsarbetet av den reviderade versionen av kyrkohandboken påbörjades under året. Översättning sker till finska, meänkieli, nord-, lule- och sydsamiska, svenskt teckenspråk och fyra varieteter av romska.

Möjligheten för samtliga församlingar att pröva hela förslaget, även de kyrkliga handlingarna, innebar att olika stödfunktioner behövde utvecklas. Det handlade om att delar av musiken gjordes tillgänglig som ljudfiler på den externa webben och att webbverktyget för att göra gudstjänsttagendor uppdaterades. Kommunikativa insatser gentemot en bred inomkyrklig målgrupp genomfördes för att uppnå bred delaktighet i församlingarna.

Under hösten 2016 framkom behovet av att göra en förstudie rörande en digital plattform, webbverktyg, gällande kyrkohandboken. För denna förstudie anlätades en extern expert. Förstudien har genomförts under våren 2017.

Dela tro – Dela liv

Satsningen *Dela tro – dela liv* befinner sig i genomförandefasen och arbete i delprojekten runt om i landet har skett under året. Den årliga konferensen genomfördes i Göteborg i april med Göteborgs stift som medarrangör med temat *Bibeln mitt i allt* och samlade drygt 560 deltagare. Ett nationellt barn- och ungdomsläger, en delsatsning med namnet *Andetag*, genomfördes i månadsskiftet juni/juli i Linköping och samlade cirka 400 deltagare i alla åldrar och genomfördes i samarbete med Svenska Kyrkans Unga och Linköpings stift.

Kyrkostyrelsen önskar att satsningen *Dela tro – dela liv* får en uppföljning som syftar till att Svenska kyrkan får ett systematiskt och sammanhållet *Program för lärande och undervisning*. Under 2016 har därför flera workshops genomförts och möten mellan kyrkostyrelsen och domkapitel- och stiftsstyrelsepresidierna har programmets innehåll diskuterats och om huruvida det krävs kyrkoordningsregleringar.

Planering inför reformationsåret 2017

Planering för de fyra större arrangemangen Teologifestivalen, Världens fest, Se Människan och Reformationsveckan har präglat förberedelserna av reformationsåret. Flera inspirationsmaterial har publicerats, bl.a. ett material som består av 14 nyskrivna texter om hur reformationen och Martin Luthers tankar påverkar våra liv idag, vår tro och vårt samhälle, texter som finns tillgängliga på Svenska kyrkans webbsida. Likaså har ett utställningsmaterial med texter och bilder utarbetats, likaså ett skolmaterial i samarbete med Växjö stift som riktar sig till grundskolans årskurs 5 samt årskurs 2 på gymnasiet.

Barn och unga

Det nationella projektet *Krafttag konfirmation* handlar dels om att kommunicera konfirmation till en bredare allmänhet och dels om att stärka medarbetarna i konfirmandarbetslagen. Under året genomförde sju stift inspirations- och utbildningsdagar i samverkan med nationell nivå. En gemensam kommunikationssatsning med användarvänligt basmaterial om konfirmation som bygger på undersökningen *Unga tankar 2016* har tagits fram. I den översyn av riktlinjerna för Svenska kyrkans konfirmandarbete som pågår har konfirmandhandlingsplanerna stärkts.

Arbetet med barnkonsekvensanalys har under året resulterat i en ny digital handbok, som finns tillgänglig på intranätet. Kyrkokansliet har i samverkan med Västerås stift genomfört en barnkonsultation i Västerås pastorat.

Ett växande behov av att utveckla det specifika arbete med skola-kyrka frågor som direkt berör Svenska kyrkan har identifierats. Det handlar primärt om skolbesök som fördjupningsmoment i undervisningen, skolavslutningar och huvudmannskap för skolor, men också om breda diakonala perspektiv som handlar om hela arenan kyrka-samhälle.

Det fyraåriga projektet om barnfattigdom har genomfört årliga fullbokade nätverksdagar och det avslutande mötet genomfördes i maj. Digitalt material om ungas psykiska ohälsa har under året producerats inom ramen för Diakonins månad och publicerats på Sveriges kristna råds hemsida.

Diakoni och välfärd

Projektet Diakoni och Välfärd är ett samverkansprojekt mellan den nationella nivån och tre stift – Luleå, Göteborg och Västerås. Projektet syftar till att stärka diakoni- och välfärdsinsatser och bidra till reflektionen om Svenska kyrkans roll och uppdrag i den svenska välfärden. Under våren lyftes berättelser om diakoni fram i boken *Sverige mellan stolarna. Berättelser om utsatthet. Om människor och möten i Svenska kyrkans diakoni*. Boken distribueras tillsammans med samtalsunderlag för diakonal reflektion.

Ett väsentligt uppdrag har varit att skapa en modell för klassificering av diakonala verksamheter och ett förslag på en sådan har tagits fram. Åtta forskare har bidragit i skriften *Tankar om framtida utmaningar för kyrka-samhälle. Reflektioner från akademien till projekt Diakoni och välfärd*. En pedagogisk modell, *diakonitriangeln*, har tagits fram för att underlätta för diskussion, planering och förståelse av diakoni inom Svenska kyrkan.

I oktober arrangerades ett internationellt nätverksmöte i Uppsala i samarbete med Eurodiakonia. Ett arbete har påbörjades för att ta fram riktlinjer för kyrkornas arbete för att motverka antiziganism. I september arrangerades en utbildningsdag om romska frågor i Linköping, *Vi ber tillsammans – Resande och romer i Svenska kyrkans församlingsliv*, där bl.a. en panel med svenska och finska romer, resandefolket, polska romer och balkanromer samtalade om andlighet i vardagen. I december avslutades ett tvåårigt projekt för att öka inkluderingen av romer och resande i Svenska kyrkan.

Flyktingsituationen

Svenska kyrkan har länge arbetat i mötet med asylsökande och flyktingar. Sedan 2015 har verksamheten förändrats i många svenska församlingar genom det stora antal människor som tagit sin tillflykt till Sverige. Kyrkomötet beslutade i november 2015 att bevilja ytterligare 75 mnkr till kyrkostyrelsens förfogande 2016 för arbetet med människor på flykt och nyanlända i Sverige. Genom medarbetare, ofta ideellt engagerade, har många församlingar erbjudit bl.a. språkträning, aktiviteter för barn och psykosocialt stöd. Långsiktighet och samverkan med andra organisationer har varit utgångspunkt för fördelning av medel. Den största delen av medlen har fördelats till arbetet i svenska församlingar och pastorat, men en stor del har även fördelas i den internationella verksamheten. Kyrkostyrelsen har anslagit resursförstärkning i stiftsorganisationen för coachning av medarbetare lokalt. Medel har bl.a. fördelats till Sensus studieförbund, *Ideellt forum i Svenska kyrkan och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar*. Det har genomförts översättningsarbete

av gudstjänstmaterial till bl.a. persiska/farsi, dari, arabiska och tigrinja. *Fairways*, som ska erbjuda boenden för asylsökande och ensamkommande barn i samarbete med församlingar har etablerats.

Regeringen beslutade också i december 2015 att anslå 17 mnkr till Svenska kyrkans arbete vilket har bidragit till uthålligheten i den extraordinära situationen av många nyanlända.

I februari 2016 öppnades funktionen *Support Migration* på nationell nivå. Supporten riktar sig till anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade som på olika sätt arbetar med migrationsfrågor. Det är en tvådelad stödfunktion som består av ett intranät och en telefon- och mejlservice. *Support migration* har underlättat erfarenhets-, kunskaps- och metodutbyte mellan församlingar. Utbildningar i t.ex. psykosocialt förhållningssätt och bemötande har arrangerats. Svenska kyrkan strävar efter ökad samverkan med Röda korset, Rädda Barnen, Forum och Riksidrottsförbundet i flykting- och migrationsfrågor och intranätetsdelen av *Support Migration* är öppen för allmänheten och andra aktörer.

Stöd till människor i arbetslöshet

Projektet *Mer än jobb – Svenska kyrkans stöd till människor i arbetslöshet* genomförs åren 2015–2017 i samverkan med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Arbetsförmedlingen. I projektet ingår Luleå, Västerås och Strängnäs stift. Det övergripande målet är att församlingar, pastorat och stift ska ha möjlighet att genomföra hållbar och effektiv verksamhet som leder till att arbetslösa är i arbete, praktik eller utbildning. I oktober genomfördes en konferens i Uppsala som samlade cirka 180 anställda och förtroendevalda samt pilotutbildningen *Från idé till handling* som genomfördes vid tre tillfällen i syfte att utveckla verksamhet som kan erbjuda praktik, arbetsträning och språkträning.

Under 2016 tecknades en överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Svenska kyrkan. En viktig målsättning är att hitta vägar att underlätta samarbete mellan församlingar och arbetsförmedlingen lokalt och regionalt.

Jourhavande präst

Jourhavande präst möter konfidenter i tre kanaler, chatt, brev och telefon. Chatten har ökat från 3 092 chattar 2015 till 6 457 chattar 2016, en ökning med 209 procent. För telefontjänsten noteras en minskning från 81 381 samtal 2015 till 69 430 2016 som delvis kan härledas till att antalet samtal där den som ringer lägger på så fort någon svarar har minskat. Bemanningen har förstärkts tidigare på kvällen och antalet köplatser har ökat. *Svenska kyrkans finska telejour* har under året fokuserat på kvalitetsutveckling och frågan om en översyn av det *Samiska krisnätverket* initierades.

Svenska kyrkan och samerna

I mars publicerades kyrkans vitbok *De historiska relationerna mellan Svenska kyrkan och samerna – En vetenskaplig antologi*. Antologin, som tagits fram av Umeå universitet på uppdrag av Svenska kyrkan består av drygt 30 vetenskapliga artiklar på en rad sakområden och finns också tillgänglig digitalt. Den avslutande skriften i vitboksprojektet, *Samerna och Svenska kyrkan*, en syntesbok som sammanfattar vitbokens artiklar, lanserades i samband med ett symposium i februari 2017 kallad *Samerna och Svenska kyrkan – från förtryck till försoning?* En viktig del i det fortsatta försoningsarbetet är att tillgängliggöra materialet och få till stånd en reflektion och dialog kring frågorna i Svenska kyrkans församlingar och bland samer.

Hållbarhetsarbete

Kyrkoordningen anger att Svenska kyrkans tillgångar ska förvaltas med hänsyn till hela skapelsen. Detta inbegriper ett tydligt miljöansvar. Under 2016 har hållbarhetsfunktionen på nationell nivå börjat utforma en strategi för att öka stiftens och församlingarnas förutsättningar i denna fråga. Förväntningarna ökar från det omgivande samhället och det finns betydande samordningsvinster att göra genom gemensamma lösningar för hela kyrkan. Ett exempel gäller ramavtal som inkluderar hållbarhetskrav och där kvalificerade bedömningar av leverantörer görs. Upphandlingar av ramavtal med tydliga hållbarhetskrav t.ex. återvinning av metaller vid kreation, drivmedel och kontors- och städmaterial har genomförts. Det är tydligt att Svenska kyrkan har en betydande möjlighet att påverka näringslivet och det omgivande samhället genom detta arbete samtidigt som ramavtalen är viktiga ur ett ekonomiskt hållbarhetsperspektiv.

Under 2016 genomfördes en kartläggning av hur stiftens hittills arbetat i sitt främjandearbete med frågor som energieffektivisering och omställning från fossila till förnybara energikällor.

Nationell nivå ansvarar för Miljödiplomeringsverktyget som hjälper enheter inom kyrkan att bygga upp ett internt miljöledningssystem. En kurs för miljödiplomerare med ett 30-tal deltagare har genomförts.

Under 2016 sågs existerande interna regelverk som har bäring på väsentliga hållbarhetsfrågor för nationell nivåns verksamhet över. Följande dokument arbetades fram och godkändes av kyrkostyrelsen: uppförandekod, miljöpolicy, anti-korruptionspolicy samt inköpspolicy med tillhörande uppförandekod för leverantörer.

Processer för implementering lades upp under året, ansvarsområden fördelades inom kyrkokansliet och rutiner för uppföljning dokumenterades, i linje med kraven som uttrycks i Miljödiplomering. Mål finns som löper fram till slutet av 2017. En intern uppföljning vid årsskiftet visade på flera goda resultat, exempelvis att utsläppen från uppvärmningen minskat kraftigt till följd av att klimatneutralt fjärrvärmeavtal valts.

När det gäller verksamhetens resor arbetades nya reseriktlinjer fram under 2016, som tydligare än tidigare betonar att miljöhänsyn ska väga tungt vid val av färdmedel och vad detta innebär i praktiken. Under året slöts ett avtal för Fairtrade-märkta kolkrediter så att nationell nivå kan kompensera för de utsläpp som ändå sker. Modellen lanserades av en partner inom ACT-alliansen inför klimatmötet i Paris och innebär förnybara och mer miljövänliga lösningar i kooperativ som inte alltid har medel för att finansiera insatserna.

Tillsynen över stiftens hållbarhetsarbete inom prästlönetillgångarna förstärktes genom en utökad analys av stiftens hållbarhetsarbete i 2016 års tillsynsrapport.

Under året har en standard för eventdiplomering tagits fram. Framtagandet av standarden är ett gott exempel på hur nätverksarbetet kan fungera inom Svenska kyrkan. Några stift har tagit initiativ till att utveckla verktyget och det har sedan diskuterats, reviderats och fastställts. Ingen konsult har anlitats utan det har helt utarbetats utifrån den erfarenhet och kompetens som finns i Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan är den mest stabila supportern till klimatarbetet inom Conference of European Churches och till The European Christian Environmental Network genom ett årligt finansiellt anslag och genom arbetsinsatser. En medarbetare från kyrkokansliet har under året, som en del av sin tjänst, arbetat för Kyrkornas världsråd och fungerat som koordinator för deras klimatarbetsgrupp. Uppdraget har inneburit att leda gruppens arbete med klimatfrågor vid möten som ägt rum i Jerusalem och i Marrakech vid FN:s klimatförhandlingar.

Mer information om kyrkostyrelsens hållbarhetsarbete finns i rapporten *Hållbarhet, redovisning 2016*.

KsSkr 2017:2
Bilaga 1

Omvärldsanalys

Inom verksamheten har, vid sidan av löpande ansvar för statistik och omvärldsanalys, den sista delen i den internationella studien av konfirmation i samarbete med Tübringens universitet samt studien *Vad tror prästen* färdigställts. Ett nytt projekt i syfte att kartlägga omfattningen av Svenska kyrkans arbete med flyktingar och församlingarnas drivkrafter och lärdomar i arbetet har inletts. Två publikationer *Nyckeln* och *Tidens tecken*, som lyfter upp aktuella ämnen i omvärlden har producerats. Resultat av studier, statistik och omvärldsanalyser har även spritts via föredrag och besvarande av förfrågningar från församlingar, stift och media. Därutöver har löpande arbete med kvalitetskontroll av statistikdatabasen och utformande av interna och externa enkätundersökningar, *Kyrkbussar*, genomförts.

Arbetet med att utveckla och sjösätta en kunskapsbank för spridning av statistik och resultat av undersökningar som underlättar församlingarnas, men även stiftens och kyrkokansliets uppföljnings- och omvärldsanalysarbete pågår.

Flerspråkigt arbete

Den särskilda satsningen på flerspråkigt arbete har i viss mån ökat medvetenheten i minoritets- och urfolksfrågor, men det finns fortsatt behov av hållbara strukturer för arbetet lokalt. För att fördjupa förståelsen och för att ge handfasta tips har nationell nivå under året tagit fram och lanserat skriften *En kyrka – många språk – inspiration och stöd för flerspråkigt församlingliv*. Under året har grundtexter om kristen tro översatts till svenskt teckenspråk och publicerats på Svenska kyrkans externa webbsida.

Fokus i arbetet med meänkieli har varit fortsatt översättningsarbete av psalmer och arbete med ett inspirations- och reflektionsmaterial om meänkieli för församlingar.

Under 2016 reviderades det sverigefinska magasinet som nu ges ut under namnet *Himmeli*.

Kommunikation

Arbetet med den externa kommunikationen genomförs i första hand inom ramarna för den med stiftens gemensamma satsningen *Kommunikationsåret*. Det är ett arbete som syftar till att göra Svenska kyrkan synlig under hela året och inte bara under de högtider som starkast kopplas samman med kyrkan och kristen tro.

Två externa varumärkesundersökningar och en analys har gjorts under året som underlag för fortsatta förtroendeskapande insatser. Ett baspaket med frågor för uppföljning av kommunikationsinsatser har tagits fram med syfte att skapa förutsättningar för alla kyrkans enheter att följa upp, jämföra och ta lärdom av varandras satsningar.

Projektet *Webben för framtiden* kunde under våren 2016 presentera en ny www.svenskakyrkan.se, en modernare och responsiv webbplats som syftar till att möta användarnas behov. Under året har många filmer om vad Svenska kyrkan är och gör producerats. Filmerna har publicerats på webbplatsen och i sociala medier. Trots omfattande arbete var inte den nya webbplatsen komplett vid lanseringen så arbetet har fortsatt men beräknas avslutas i maj 2017.

Allhelgonakampanjen genomfördes för tredje året i rad. I år i samarbete med Stockholms stift. I samband med kampanjen delades 87 000 ljus ut på lokal nivå.

Kampanjen gav upphov till 153 artiklar och reportage i press och etermedia. I Svenska kyrkan på Facebook fördes många samtal om sorg, minnen, döden och livet.

Under 2016 har arbetet med sociala medier fortsatt, bl.a. genom utbildningar och nätverksbyggande. Svenska kyrkans konton på Facebook, Twitter, Instagram och Spotify, som den nationella nivån administrerar har alla haft en ökning av antalet följare under året. Det totala innehållsengagemanget, det vill säga att människor gillar, delar, kommenterar och klickar på bild eller länk är drygt 14 miljoner för de tre Facebook-kontona, dvs. Svenska kyrkan, Svenska kyrkans internationella arbete samt *Dela tro – dela liv*.

Under året har utbildningar och marknadsföring av annonsverktyget *Print on demand* genomförts. Verktyget har potential att avsevärt minska de totala kostnaderna för annonsering i Svenska kyrkan men behöver då fortsatt presenteras för församlingarna. Antalet användare var 1 081 i slutet av 2016 jämfört med 300 för ett år sedan.

Den mediegranskning, då flera medier granskade församlingarnas resor och Svenska kyrkan i utlandet, fick stort genomslag och innebar arbetsmässiga påfrestningar i början på sommaren. Granskningen har inneburit att rutiner och policyer i Svenska kyrkan aktualiserats samt att flera administrativa rutiner skärpts på samtliga nivåer i Svenska kyrkan. Undersökningar visade att det var främst äldre och kyrknära grupper som reagerat på granskningarna och de var också de grupper som i högre grad än tidigare valt att avsluta sitt medlemskap i Svenska kyrkan under året.

Administrativ samverkan

Arbetet med administrativ samverkan fortgår och utvecklingsarbetet sker tillsammans med stiftet och syftar till att ge förutsättningar för församlingarna att frigöra ytterligare kraft och resurser för sin grundläggande uppgift. Arbetet ska också bidra till hållbar utveckling och en likvärdig kvalitet i hela Svenska kyrkan trots olika att förutsättningar. De fem prioriterade verksamhetsområdena är fortsatt IT, fastigheter, ekonomi- och lönehantering, ärendehantering samt inköpsstöd.

Anslutningstakten till de gemensamma lösningarna är fortsatt hög. Antalet församlingar och pastorat som antingen är anslutna till GAS Ekonomi och GAS Personal eller på väg att anslutas uppgår idag till 98, vilket är en ökning med över 50 procent på ett år. Även majoriteten av stiftet använder lönesystemet inom GAS Personal. Som indikation på omfattningen av verksamheten kan noteras att antalet lönespecifikationer som producerades av det gemensamma systemet under 2016 uppgick till cirka 50 000. Det arbete som utfördes under 2016 är också grunden för de nya församlingar som börjar nyttja koncepten den 1 januari 2017. Under januari 2017 producerades 6 750 lönespecifikationer, vilket är en ökning med 35 procent i jämförelse med januari året innan.

Den ökade mängden anslutna till GAS ekonomi och GAS Personal ställer stora krav på nationell nivå och stiftet. Under året har rutiner förädlats för att underlätta den stora mängd parallella projekt som pågår. Behovet av information, utbildning, checklistor, stöd vid överföring av uppgifter mellan system, rättning av fel som identifieras i befintliga löne- och ekonomisystem samt olika typer av utredningar har varit stort, vilket ställer krav på resurser och struktur. Nationell nivå har som en konsekvens av detta omprioriterat betydande resurser inom IT-området till förmån för GAS Ekonomi och GAS Personal. Mycket av kostnaderna är fortsatt att bedöma som uppstartskostnader för att skapa strukturer för att även hantera kommande önskemål. Trots hög anslutningstakt är det enbart cirka 15 procent av samtliga

enheter som var anslutna 1 januari 2017. Bedömningen är att efterfrågan kommer att vara fortsatt stor. Parallellt med detta pågår ett arbete i stiftet med att skapa s.k. *Servicebyråer* för hantering av bl.a. ekonomi- och lön för församlingarnas räkning. Under året har nationell nivå lagt stort fokus på att stödja stiftens servicebyråer under sin uppbyggnadsfas.

Inom *inköpsområdet* pågår arbete i syfte maximera nyttan av kyrkans ramavtal. Vid utgången av 2016 finns cirka 70 ramavtal. Under året har ramavtal tecknats bl.a. inom områdena drivmedel, kontorsmaterial, arbetskläder och verktyg samt inläsnings- och tolktjänster. En inköpskatalog som presenterar de ramavtal som hittills tecknats har tagits fram för att marknadsföra ramavtalen. En webbplats, för annonsering av kommande, pågående och avslutade upphandlingar har utvecklats för att underlätta för leverantörer och även minska administration kopplat till upphandlingar. Inköpskatalogen finns också tillgänglig på webbsidan. Besparing på de gemensamma ramavtalen uppgick under 2016 till 117 mnkr.

Ett nytt ramavtal med STIM blev klart i slutet på oktober, men skrevs formellt inte under förrän efter årsskiftet. Ramavtalet kommer att underlätta för församlingarnas rapportering och skapa ett nytt statistiskt underlag för musiken i Svenska kyrkan.

Tillsammans med stiftet och den rikstäckande branschorganisationen Fastighetsägarna har en utbildning om fastighetsägarens ansvar utarbetats, som kommer att erbjudas vid 13 tillfällen över hela landet under 2017.

Tabell 5. *Kostnader och finansiering av stöd till stift och församlingar*

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	22	19	18	36	14	17	18
Allmän utjämningsavgift	148	72	90	155	7	83	65
Finansförvaltningen	5	144	199	52	47	-92	-147
Kostnader	-175	-235	-307	-244	-69	-9	63
Nettoresultat	0	0	0	0	-1	-1	-1

Den externa finansieringen är högre än föregående år och budget vilket främst beror på ett anslag från regeringen för arbetet med flyktingar och asylsökande. Kostnader för stöd till stift och församlingar ökar jämfört med föregående år och är lägre än detaljbudget men något högre än rambudget. De högre kostnaderna än föregående år beror främst på kyrkomötets satsning på flykting och asylsökande. Största anledningen till avvikelserna mot detaljbudget är att kostnaderna för GIP-bidraget inte har utnyttjats i samma omfattning som budgeterats. Dessutom har delar av den av kyrkomötet beslutade satsningen på flykting och asylsökande utförts inom området för internationell mission och diakoni.

Gemensamma IT-system

Uppdraget innebär ett ansvar för de gemensamma systemlösningarna. Detta innebär drift, förvaltning och utveckling av gemensamma IT-system inom bl.a. områdena kyrklig administration, ekonomi- och personal, fastighet och kulturarv, digital kommunikation samt den gemensamma IT-plattformen. Uppdraget innebär även ansvar för utbildning och support.

Den gemensamma IT-plattformen är en central förutsättning för administrativ samverkan och därför är både kostnaden per användare och församlingarnas anslutning till IT-plattformen subventionerad. Antalet församlingar och stift som är

anslutna till GIP uppgick vid årsskiftet till 365, med totalt 12 682 användare. Även Svenska Kyrkans Unga och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation är med. Antalet användare har under året ökat med 2 210 användare, vilket motsvarar en ökning med 22 procent. Totalt arbetar 6 867 personer i församlingar och pastorat som inte är medlemmar. Detta ger en anslutningsgrad för GIP på 65 procent av alla anställda i Svenska kyrkan.

I övrigt pågår sedan ett antal år en omfattande omställning av verksamheten inom IT-området. Upphandling har genomförts av ny leverantör av IT-drift. Förändringen innebär bl.a. en konsolidering av Svenska kyrkans serverhallar. Detta har skett för att förbereda flytten från nuvarande lösning till den upphandlade. Huvuddelen av flytten sker under 2018. Effekten av förändringen är ökad säkerhet, ökad kontroll och förenklad struktur till lägre kostnad över tid. Avtalsförhandlingar med ett antal strategiska leverantörerna inom IT-området har genomförts. Resultatet av förhandlingarna är tydligare rollfördelning, lägre kostnader eller högre kvalitet i leveransen. Ett arbete pågår även med att införa ett nytt behörighetsystem 2017 som leder till att arbetet i stift och församlingar underlättas. Behörighetsadministrationen ska förenklas och ge lägre kostnader på nationell nivå för att förvalta olika behörighetslösningar. Arbetet är även en viktig del i säkerhetsarbetet inom IT-området och en viktig del i förberedelsen inför att den nya dataskyddsförordningen träder i kraft under 2018.

Inom området digital kommunikation har arbetet helt dominerats av lanseringen av den nya versionen av Svenska kyrkans webbplats. Lanseringen gjordes den 25 april men har haft starka efterdyningar hela perioden. Den externa webben drabbades av återkommande driftstörningar vilka har hanterats allt mer effektivt och i slutet av perioden kunde det konstateras att grundorsakerna för driftstörningen identifierats och huvudsakligen lösts. Under slutet av året har arbetet helt fokuserat på att stabilisera driften av den externa webben och att slutföra insatser som initierats av ombyggnadsprojektet.

Mycket kraft har lagts på att utveckla IT-support och utbildning. Totalt hanteras över 80 000 supportärenden per år. En viktig del i arbetet har varit upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem. Systemen driftsattes i januari 2017 och kommer att effektivisera handläggningen och ge församlingar och användare ökad möjlighet att själv lösa olika typer av problem och beställningar samt följa hanteringen av anmälda ärenden. Under året bildades ett särskilt utbildningsteam med tre personer kopplat till området gemensamma IT-system. Teamet arbetar bl.a. med att utveckla effektiva kurser och utbildningar i digitala kanaler. Lärarledda webbmöten har utvecklats och testats inom ramen för GAS Personal. Dessa nya lösningar skapar möjligheter till både ekonomiska vinster och minskad miljöpåverkan genom minskat resande och mer effektiva utbildningar. Utbildarna kommer under hösten att besöka alla stift och träffa stiftens utbildare.

Under året sjosattes det nya IT-stöd som följer av att staten upphört använda församlingar som begrepp i lantmäteri och folkbokföring. Under året påbörjades arbetet med att ta fram en gemensam lösning för hur församlingarnas samtliga konfirmationsalternativ samt specialläger kan tillgängliggöras på ett lättillgängligt och målgruppsanpassat sätt på Svenska kyrkans webb med arbetsnamnet *Konfirmationssök*.

Inom fastighetsområdet har ett 30-tal stödverktyg och mallar skapats och tillhandahålls genom intranätets fastighets- och kulturarsportal. Portalen har under året uppdaterats löpande med nyheter och annan typ av relevant fakta. Antalet unika besökare ökade från 500 i mars månad till cirka 1 500 i december. Kopplat till detta intranät finns även ett nyhetsbrev med cirka 2 500 prenumeranter.

Tabell 6. Kostnader och finansiering av gemensamma IT-system

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	56	59	59	64	8	5	5
Allmän utjämningsavgift	175	163	161	169	-6	6	8
Kostnader	-231	-222	-220	-232	-1	-10	-12
Nettoresultat	0	0	0	0	1	1	1

Den externa finansieringen är något högre än föregående år och budget vilket främst beror på högre intäkter kopplade främst till GIP som beror på ökning av antalet anslutna församlingar.

Kostnader för gemensamma IT-system är i ungefär samma nivå som föregående år, men högre än budget. Den fortsatt höga anslutningstakten till GAS har medfört att kostnaderna för gemensamma IT-system har ökat dels på grund av ökningen av antalet anslutna församlingar, dels på grund av att det uppstått ett stort behov av en stabilare förvaltningsorganisation för GAS i form av support och olika IT-satsningar.

Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Uppdraget är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna, bestämma utbildningsplaner samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare är uppdraget att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning.

Verksamheten i form av grundutbildningarna i de fyra programmen och den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen har genomförts enligt plan. Under året har totalt 54 personer utexaminerats i Lund och 58 i Uppsala. Antalet fördelar sig mellan de olika programmen enligt följande: 24 diakoner, 14 församlingspedagoger, 8 kyrkomusiker, 66 präster. De tre kurser som genomförts i den behörighetsgivande kyrkoutbildningen har inneburit 75 godkända deltagare

Vad gäller grundutbildningarna har verksamhet bedrivits också i Göteborg och Umeå, en pastoralteologisk grundkurs på halvfart. En översyn av självårdsutbildningen vid utbildningsinstitutet har genomförts och kursplanen har reviderats. Under hösten intensifierades arbetet med att uppgradera programmen och en omfattande satsning för ledningsutveckling i verksamheten har genomförts. Den pågående undervisningen utvärderas varje läsår och visar ojämnheter mellan programmen, skillnad inom kursgrupperna och mellan de två utbildningsorterna.

Tabell 7. Kostnader och finansiering av Svenska kyrkans utbildningsinstitut

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	1	0	0	0	-1	0	0
Allmän utjämningsavgift	50	52	52	47	-3	-5	-5
Kostnader	-51	-52	-52	-48	3	4	4
Nettoresultat	0	0	0	0	-1	-1	-1

Kostnader för de kyrkliga grundutbildningarna är något lägre än föregående år och budget. De lägre kostnaderna beror bl.a. på vakanser och något lägre kostnader för anslag än budgeterat.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)

Uppdraget är att utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen.

Institutet är en plats för akademiska studier, internationella kurser, fortbildning och möten med inriktning på relationer över religions- och kommunitetsgränser. Det sker ett samarbete med flera svenska och utländska universitet och nätverk.

STI hade regelbunden kursverksamhet under året. Kursantalet var något lägre än planerat då två långkurser ställdes in. Det har samtidigt skapat utrymme till ett par nya kurser. Totalt arrangerades 11 långkurser och 18 kortkurser i STI:s regi. STI har haft totalt 163 kursdagar med 437 kursdeltagare. Gästnätterna har varit totalt 2 518 och dagsbesök med pilgrims- och citygrupper och enskilda har omfattat sammanlagt 2 317 personer. Kursfrekvensen påverkas av säkerhetsläget i regionen och säkerhetssystemet vid institutet har förnyats och utvecklats.

Dialog mellan STI, Svenska kyrkan i utlandet och Svenska församlingen i Jerusalem har genomförts för att finna en hållbar lösning till frågan om närvaro av en svensk präst i Jerusalem.

Uppföljning av fastighetens driftskostnader och energiförbrukning har gjorts och följer den långsiktiga underhållsplan som tagits fram.

Tabell 8. Kostnader och finansiering av STI

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	2	0	1	3	1	3	2
Allmän utjämningsavgift	5	4	3	4	-1	0	1
Ränta ändamålsbest. medel	1	2	1	1	0	-1	0
Kostnader	-7	-6	-5	-7	0	-1	-2
Nettoresultat	0	0	0	0	0	1	1

Intäkterna och kostnaderna för STI är i nivå med föregående år och något högre än budget vilket beror på högre hyresintäkter och motsvarande högre hyreskostnader.

Forskning

Uppdraget är att främja forskning inom teologi och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden.

Svenska kyrkan genomför forskning vars resultat kan utgöra underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas roll i det mångkulturella samhället. Forskningen utvecklas utifrån en forskningsplattform med inriktning *Samhällsteologi*. Plattformen har till syfte att ge vägledning vid t.ex. rekrytering och val av projektsamarbete såväl inom Svenska kyrkan som med externa aktörer.

Det är en central uppgift att kommunicera forskning och detta görs inom den egna organisationen, i akademi och i samhälle.

Under året avslutades det s.k. Vitboksprojektet, om Svenska kyrkans relation till samerna, som nämnts tidigare i redovisningen. En mer populärvetenskaplig publikation har också publicerats i början på 2017.

Under året har det getts ut sex monografier samt skrivits sju vetenskapliga artiklar och femton populärvetenskapliga artiklar. Antalet externa ansökningar har ökat och flera av dessa har beviljats. Den största av dessa är ett treårigt samarbete

med Oslo universitet om Nordiska föreställningar om gästfrihet i relation till migration där ett femtontal forskare kommer att ingå i ett nätverk.

Den nya teologiska kommittén har utarbetat nya arbetsformer och ett utåtriktat arbete påbörjas utifrån detta under 2017. Temat för deras första seminarium, *Svenska kyrkan? Nation, kultur och värderingar* genomförs under 2017.

Tabell 9. Kostnader och finansiering av forskning

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Allmän utjämningsavgift	9	11	11	10	1	-1	-1
Kostnader	-9	-11	-11	-10	-1	1	1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för forskning är i nivå med föregående år och med budget.

Kultur

Uppdraget är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning.

Bokmässan

Svenska kyrkans program på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg genomförs under namnet *Se Människan*, ett forum för litteratur och livsfrågor. Det är ett samarbete mellan den nationella nivån och Göteborgs stift, samverkan sker också med Sensus studieförbund, Verbum och Sigtunastiftelsen. Svenska kyrkan är bokmässans största samarbetspartner, och för Svenska kyrkan är den det största årliga publika arrangemanget. De senaste åren har det handlat om runt åtta seminarier, sjuttio scenprogram, bildutställningar, bildspel samt flera kulturarrangemang i församlingar i och runt Göteborg. Dessutom medverkar Svenska kyrkan med seminarier på Internationella torget. I samband med Bokmässan 2016 genomfördes en kurs i att arrangera och leda författarsamtal för medarbetare i Svenska kyrkan och för biblioteksanställda.

Huvudtemat för nästa års bokmessa i Göteborg blir *Bildning*. Temat anknyter till reformationsåret 2017 och Svenska kyrkan kommer att ha en större roll än vanligt på mässan. Förberedelserna för detta har pågått under hela 2016.

Kultur- och filmarbete

Ett konsultativt stöd till stift och församling som syftar till att medarbetare ska kunna använda filmen som metod i den grundläggande uppgiften sker bl.a. genom Svenska kyrkans filmblogg. Årets Svenska kyrkans filmpris, *Angelos*, tilldelades dokumentärfilmen *Flickan som räddade mitt liv* producerad av Hogir Hirori. Svenska kyrkans ungdomsfilmpris 2016 tilldelades filmen *Microbe & Gasoline* i regi av Michel Gondry. Under året har Svenska kyrkan även agerat värd för och genomfört INTERFILMS General Assembly i Uppsala.

Svenska kyrkans kulturstipendium omfattar totalt 500 000 kronor. 2016 inkom 420 ansökningar och stipendiet tilldelades personer inom kategorierna musik, bild, scenkonst, film och litteratur.

En konsertsatsning med Youth Orchestra of the Americas genomfördes i juli i samarbete med Statens kulturråd och församlingar. En workshop hölls bl.a. på ett

flyktingboende i Vansbro kommun och många konsertbesökare från flyktingförläggningar deltog vid en av konserterna.

Tabell 10. Kostnader och finansiering av kultur

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	1	1	1	1	0	0	0
Allmän utjämningsavgift	3	4	4	3	0	-1	-1
Kostnader	-4	-5	-5	-4	0	1	1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för kultur är i nivå med föregående år och med budget.

Kulturarv och kyrkliga kulturminnen

Uppdraget är att administrera, förvalta och utveckla modellen för fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning, KAE, i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar förvaltning av de kyrkliga kulturminnena. Kyrkostyrelsen beslutar om fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning och redovisar användningen till regeringen. Uppdraget är också att verka för att det kyrkliga kulturarvet ses som och är en resurs för samhälle och kyrka.

Svenska kyrkan äger 3 400 kyrkor och kapell, varav 3 000 är skyddade enligt kulturmiljölagen. Den årliga ersättningen är fastställd till 460 mnkr. Den årliga rapporten till Kulturdepartementet om hur Svenska kyrkan använt medlen levererades under våren. Arbetet med att utveckla en ny process för fördelning av ersättningen har fortsatt under 2016 och en nationell konferens om det kyrkliga kulturarvet har genomförts.

Tabell 11. Kostnader och finansiering av kyrkliga kulturminnen

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	589	530	530	591	2	61	61
Allmän utjämningsavgift	7	10	9	7	0	-3	-2
Kostnader	-596	-540	-539	-598	-2	-58	-59
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Intäkterna och kostnaderna för KAE har ökat något jämfört med föregående år och är väsentligt högre än budget. Kostnader för KAE avser åtgärder i församlingar och stift samt nationella projekt. Den högre förbrukningen har inneburit att ansamlade medel från tidigare år har förbrukats i högre grad än planerat. Ansamlade medel från tidigare år uppgick vid årsskiftet till 100 mnkr (fg år 231 mnkr).

Arbete bland svenskar i andra länder

Uppdraget är att verka för kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands. I detta ligger att samverka med nordiska och internationella organ samt att främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också i uppdraget.

Arbetet innebär främst en konsultativ uppgift i förhållande till utlandsförsamlingarna. Under året har kyrkoherdar, kyrkorådsordföranden, diakoner och diakoniassistenter träffats flera gånger i respektive grupp via det digitala videoverktyget Jabber, som ett led i att arbeta miljöeffektivt och ekonomiskt hållbart. Den kyrkorådsutbildning som togs fram under 2015 introducerades för kyrkoråden 2016. 2016 avslutades en värdegrundsbaserad ledarskapsutbildning för alla kyrkoherdar och arbetsledare. Utbildningen ingår nu i den ordinarie verksamheten för Svenska kyrkan i utlandet där nya kyrkoherdar får ta del av utbildningen innan de sänds ut i tjänst.

Svenska kyrkan i Norge har meddelats att den från 2017 endast kommer att få bidrag för verksamheten från den norska staten för medlemmar som aktivt bekräftat sitt medlemskap. Församlingen har kontaktat svenskar i Norge för att få dem att bejaka sitt medlemskap och av dem som nås bekräftas åtta av tio att de vill tillhöra församlingen.

Varje år ordnas en arbetskonferens för representanter för råden på stiftsnivå i ombudsorganisationen och i oktober genomfördes den i Costa del Sol med drygt 30 deltagare. I spåren av mediegranskningen har kommunikationen till ombud och frivilliga intensifierats för att återuppbygga förtroendet och förbättra kunskapen om utlandsarbetets förutsättningar och karaktär.

Församlingarna har beredskap för krissituationer, vilket aktualiserades i mars månad för Svenska kyrkan i Bryssel som ligger några hundra meter från den tunnelbanestation där ett terrorattentat ägde rum. Terrorattackerna i Bryssel, Nice och Berlin har under året präglat arbetet i Svenska kyrkan i utlandet.

Ett projekt för genomlysning har inletts för att säkerställa att verksamheten sker i för de olika länderna lämpliga juridiska former och att tillstånd finns för den verksamhet som bedrivs. Genomlysningen berör även lokalernas ändamål.

Flera fastighetsreoveringar, ombyggnader och reparationer har genomförts under året i Svenska kyrkan i utlandets fastigheter.

Tabell 12. Kostnader och finansiering av arbete bland svenskar i andra länder

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	19	17	17	20	1	3	3
Varav insamlade medel	12	10	10	9	-3	-1	-1
Varav erhållna bidrag	1	4	4	4	3	0	0
Varav övr. int., förändr. ändamålsbest. medel	6	3	3	7	1	4	4
Allmän utjämningsavgift	80	74	74	77	-3	3	3
Kostnader	-99	-91	-91	-97	2	-6	-6
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Intäkterna är i nivå med föregående år och något högre än budget, vilket främst beror på högre intäkter i filialerna än budgeterat. Kostnaderna är i nivå med föregående år men något högre än budget. Kostnadsökningen jämfört med budget beror bl.a. på högre kostnader i filialerna samt ökade personalkostnader som till viss del beror på rådande valutakurser.

Utjämningsystemet

Uppdraget är att svara för det kyrkliga utjämningsystemet genom att administrera och fastställa nivåerna i systemet.

Utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella olikheter mellan ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan, för att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för verksamhet över hela landet. Systemet omfattar inkomstutjämnning, utjämnning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämnning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga (generell utjämnning) samt stiftsbidrag (individuella bidrag). I utjämningsystemet ingår också den allmänna utjämningsavgiften, som finansierar stiftsbidrag och stora delar av den nationella nivåns verksamhet. Årligen erhåller Svenska kyrkan kyrkoavgifter om cirka 13 miljarder kronor, utjämningsystemet omfördelar cirka tio procent av detta belopp.

Allmän utjämningsavgift utgör den nationella nivåns finansiering från kyrkoavgiften. Kyrkoavgiftsunderlaget, medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomst, följer inkomstutvecklingen i samhället. Budgeterade intäkter baseras på Sveriges Kommuner och Landstings prognos över skatteunderlagets utveckling.

Utjämnning på församlingsnivå följer av kyrkoordningens bestämmelser om inkomstutjämnning, utjämnning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämnning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga. Genom att avgifter och bidrag i nu gällande utjämningsystem följer varandra påverkar utjämnningen på församlingsnivå inte den nationella nivåns resultat.

Utjämnning på stiftsnivå består i nu gällande utjämningsystem av stiftsbidrag. Kostnaden för stiftsbidragen utgörs av nettot mellan det totala stiftsbidraget och den utdelning som stiftet kan tillgodogöra sig från förvaltningen av prästlönstillgångar (särskild utjämningsavgift). Kostnaden på nationell nivå varierar i första hand som ett resultat av stiftets förvaltning av prästlönstillgångar.

Tabell 13. Generell utjämnning

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	755	771	770	771	16	0	1
Kostnader	-755	-771	-770	-771	-16	0	-1
Nettoreultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för det generella utjämningsbidraget har ökat jämfört med föregående år, men ligger i linje med budget. Ökningen beror till stor del på att omsättningen på inkomstutjämnningen ökar.

Tabell 14. Stiftsbidrag

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Stiftsbidrag, brutto	-457	-457	-457	-459	-2	-2	-2
Avgår särskild utjämningsavg.	278	220	240	281	3	61	41
Stiftsbidrag, netto	-179	-237	-217	-178	1	59	39
Allmän utjämningsavgift	179	237	217	178	-1	-59	-39
Nettoreultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för stiftsbidraget är i nivå med föregående år men lägre än budget till följd av ökad utdelning från förvaltningen av prästlönetillgångar.

De direkta valen

Uppdraget är att ha ett övergripande ansvar för samtliga direkta val i hela landet genom att på olika sätt biträda stiftens i deras uppgifter genom att utarbeta gemensamma rutiner, information och utbildning.

Ett utvecklingsarbete inför kyrkovalet av de större IT systemen, bl.a. grupp- och kandidatsystemet, röstkort/röstlängdssystemet och vallokalsystemet har slutförts. Utbildningar för stiftens valhandläggare och jurister har genomförts och utbildningsmaterial till valnämnder och nomineringsgrupper har producerats. Kommunikationsinsatser har skett och stöd har getts till stift, valnämnder, församlingar samt nomineringsgrupper.

Tabell 15. Kostnader och finansiering av de direkta valen

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Allmän utjämningsavgift	10	29	33	36	26	7	3
Kostnader	-10	-29	-33	-36	-26	-7	-3
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna är väsentligt högre än föregående år. Årets kostnader avser förberedelser inför 2017 års val. Kostnaderna är något högre än budget vilket till stor del beror på senarelagd IT-utveckling vilket inneburit förskjutning av IT-utvecklingskostnader från 2015 till 2016.

Normering, tillsyn och förvaltning

Inomkyrklig normgivning

Uppdraget är att för kyrkomötet bereda beslut om ändringar i kyrkoordningen avseende bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vigningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingar och stift samt organ fullgör sina uppgifter.

Kyrkostyrelsen lämnade sju skrivelser till årets kyrkomöte. I skrivelsen *Gemensamt ansvar – En utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem* föreslogs ändringar i kyrkoordningen med anledning av förslagen i betänkandet. I skrivelsen *Svenska kyrkans kapital situation* lämnades förslag om nivå för det egna kapitalet.

Också i år hölls kyrkomötet på Uppsala Konsert & Kongress, för tredje året i rad. Vid ett tillfälle vid varje session firades morgonmessa i möteslokalen där, första gången som denna konferensanläggning haft en kyrklig messa. Kyrkomötet behandlade förutom de sju skrivelserna 89 motioner och fattade beslut om sammanlagt 28 nya uppdrag till kyrkostyrelsen.

De Ungas Kyrkomöte genomfördes måndagen innan första sessionen. Från kyrkomötets sida fanns en stor bredd bland deltagarna vad gäller stift, utskott och nomineringsgrupper.

Kyrkomötets presidium tillsatte under året en utredning kring hur kyrkomötets arbetsformer ska kunna göras moderna och effektiviseras. Utredningsgruppens betänkande lades fram för presidiet i januari 2017.

Kyrkostyrelsen

I februari genomförde kyrkostyrelsen en studieresa till Tyskland med besök i Berlin, Wittenberg och Halle. I Wittenberg koncentrerades besöket kring Luther och information om arbetet med reformationsjubiléet och *Reformationssommar i Wittenberg 2017 Livets festival*. Resan avslutades med studiebesök på Frankesche Stiftung i Halle, en av de första stora diakonala inrättningarna för presentation av diakoni och samhällsutveckling i Tyskland idag.

Tabell 16. Kostnader för förtroendemannaorganisationen

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Ansvarsnämnd för biskopar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
Valprövningsnämnd	-0,1	-0,3	-0,3	-0,1	0,0	0,2	0,2
Överklagandenämnd	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6	0,1	0,0	0,0
	-1,1	-1,1	-1,1	-0,9	0,1	0,2	0,2
Kyrkomötet, arrangemang	-4,3	-4,3	-4,3	-4,4	-0,1	-0,1	-0,1
Kyrkomötet, förtroendevalda	-12,9	-16,0	-15,7	-15,7	-2,8	0,3	0,0
Kyrkostyrelsen	-2,8	-3,7	-3,7	-3,5	-0,7	0,2	0,2
	-20,0	-24,0	-23,7	-23,6	-3,6	0,4	0,1

Kostnaderna för förtroendemannaorganisationen är högre än föregående år vilket beror på att de bidrag som lämnas till nomineringsgrupperna ökar inför ett valår. Kostnaderna är i nivå med budget.

Tabell 17. Kostnader och finansiering av inomkyrklig normgivning

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Allmän utjämningsavgift	47	59	60	49	2	-10	-11
Kostnader	-47	-59	-60	-49	-2	10	11
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för inomkyrklig normgivning är i nivå med föregående års utfall men betydligt lägre än budget. De lägre kostnaderna jämfört med budget beror bl.a. på att förfogandemedel inte behövt tas i anspråk i budgeterad omfattning.

Förvaltning av nationellt kapital

Uppdraget är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att det bevaras till sin reella, värdesäkrade, nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt. Riskerna ska spridas och bästa möjliga uthålliga totalavkastning ska uppnås. I förvaltningen av nationellt kapital följs FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn och ett delegerat ansvar för verksamheten ligger hos kapitalförvaltningsrådet.

Marknadsvärdet på placeringstillgångarna i kapitalförvaltningen uppgick per den 31 december till 7 388 mnkr (6 759 mnkr per 31 dec 2015). Resultatet för perioden 1 jan–31 dec 2016 uppgick till 628 mnkr, vilket motsvarar en avkastning på 9,3 procent att jämföra med sammanvägt index på 8,8 procent. Aktieplaceringarna gav ett positivt resultat med 510 mnkr, varav 483 mnkr är orealiserad värdeförändring.

Tabell 18. Kostnader och finansiering av förvaltning av det nationella kapitalet

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Finansförvaltningen	11	15	15	9	-2	-6	-6
Kostnader	-11	-15	-15	-9	2	6	6
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för förvaltning av nationellt kapital är lägre än föregående års utfall och budget främst på grund av lägre externa kostnader men även på grund av ändrad princip kring hanteringen av bankkostnader.

Ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap

Uppdraget är att ansvara för beredskapen inom Svenska kyrkan och att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

Beredskapsarbete

Vid den årliga samlingen för präster i stödstyrkan var representanter för Röda korset och Rädda Barnen, som tillsammans med prästerna utgör krisstödjargruppen i stödstyrkan, inbjudna för gemensam fortbildning och inspiration. Säkerhetsfrågorna har de senaste åren krävt allt större utrymme. Internationella verksamheten har uppdaterat sina rutiner i nära samarbete med ACT-alliansen för resor utomlands och medarbetarnas kompetens inom området har förbättrats under året. Inom ramen för krisberedskap och krisledning ges också stöd till utlandsförsamlingarnas verksamhet.

Reformationshögtiden den 31 oktober krävde insatser utöver det vanliga och samverkan skedde med polismyndigheteten i Malmö och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Kostnader och finansiering av Svenska kyrkans samlade beredskap redovisas under ledning och administration.

Bevarande och vård av kyrkans arkiv

Uppdraget är att utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skriv- och förvaringsmedel som ska användas, hur arkiven ska vårdas, utlåning och återlämnande av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet får överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

Kostnader och finansiering av bevarande och vård av kyrkans arkiv redovisas under ledning och administration.

Tillsyn och förvaltning av prästlönetillgångar

Uppdraget är att utöva tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångar och att ge råd och stöd i frågor som rör förvaltningen. Dessutom ingår att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Kostnader och finansiering av tillsyn och förvaltning av prästlönetillgångar redovisas under ledning och administration.

Ledning och administration

Uppdraget är att löpande säkra och utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning.

I syfte att skapa förbättrade förutsättningar för strategisk styrning och ledning pågår ett långsiktigt utvecklingsarbete inom området. Under det senaste året har bl.a. en ny ekonomimodell utarbetats.

Ett gemensamt utvecklingsarbete pågår i stiftens och den nationella nivåns ledning för att etablera ökad samordning, samverkan och en hållbar utveckling.

Tabell 19. Kostnader och finansiering av ledning och administration

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Extern finansiering	3	2	2	2	-1	0	0
Allmän utjämningsavgift	50	59	55	30	-20	-29	-25
Finansförvaltningen	0	1	1	17	17	16	16
Kostnader	-52	-62	-58	-49	3	13	9
Nettoresultat	0	0	0	0	-1	0	0

Kostnader för ledning och administration är något lägre än såväl föregående år som budget. Budgeterade omställningsreserver har inte tagits i anspråk fullt ut inom detta verksamhetsområde, vilket är en bidragande orsak till differensen mot budget. Vakanser inom verksamhetsområdet är ytterligare en bidragande orsak till det lägre kostnaderna jämfört med budget. Intäkterna från Finansförvaltningen avser främst återföring av en tidigare nedskrivning för aktieinnehav i intressebolaget Berling Media.

Sammanfattande tabeller över kostnader och finansiering

KsSkr 2017:2
Bilaga 1

Tabell 20. Extern finansiering fördelat per verksamhetsområde

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	2	2	2	4	2	2	2
Internationell mission och diakoni	388	403	428	387	-1	-16	-41
Stöd till stift och församlingar	22	19	18	36	14	17	18
Gemensamma IT-system	56	59	59	64	8	5	5
Svenska kyrkans utbildningsinstitut	1	0	0	0	-1	0	0
STI	2	0	1	3	1	3	2
Kultur	1	1	1	1	0	0	0
Kyrkliga kulturminnen	589	530	530	591	2	61	61
Arbete bland svenskar i andra länder	19	17	18	20	1	3	2
Generell utjämning	755	771	770	771	16	0	1
Ledning och administration	3	2	2	2	-1	0	0
<i>Särskild utjämningsavgift</i>	18	0	0	8	-10	8	8
	1 855	1 804	1 828	1 887	31	83	58

Tabell 21. Kostnader fördelat per verksamhetsområde

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Företräderskap	-6	-8	-9	-7	-1	1	2
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-29	-33	-33	-40	-11	-7	-7
Internationell mission och diakoni	-470	-496	-521	-489	-19	7	32
Stöd till stift och församlingar	-175	-235	-307	-244	-69	-9	63
Gemensamma IT-system	-231	-222	-220	-232	-1	-10	-12
Svenska kyrkans utbildningsinstitut	-51	-52	-52	-48	3	4	4
STI	-7	-6	-5	-7	0	-1	-2
Forskning	-9	-11	-11	-10	-1	1	1
Kultur	-4	-5	-5	-4	0	1	1
Kyrkliga kulturminnen	-596	-540	-539	-598	-2	-58	-59
Arbete bland svenskar i andra länder	-99	-91	-91	-97	2	-6	-6
Generell utjämning	-755	-771	-769	-771	-16	0	-2
Stiftsbidrag	-179	-237	-217	-178	1	59	39
De direkta valen	-10	-29	-33	-36	-26	-7	-3
Inomkyrklig normgivning	-47	-59	-60	-49	-2	10	11
Förvaltning av det nationella kapitalet	-11	-15	-15	-9	2	6	6
Ledning och administration	-52	-62	-58	-49	3	13	9
Fastigheter	-15	-9	-22	-13	2	-4	9
Dela tro – dela liv	-20	-19	-19	-25	-5	-6	-6
<i>Särskild utjämningsavgift</i>	0	0	0	0	0	0	0
	-2 765	-2 899	-2 986	-2 907	-140	-6	80

Ekonomi

Av kostnaderna utgör en övervägande del bidrag till stift, pastorat och församlingar, till exempel bidrag inom ramen för utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen och de riktade bidragen. Dessa uppgår till omkring 1,5 miljarder kronor. Andra delar av budgeten avser kostnader som den nationella nivån finansierar i stället för att andra delar i Svenska kyrkan debiteras sin andel.

Från och med 2011 särredovisas kostnader för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och Svenska kyrkans teologiska institut som en konsekvens av kyrkomötets beslut 2010 (femåriga kostnadsramar för finansiering).

Tabell 22. Intäkter och kostnader för verksamheten

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Allmän utjämningsavgift	893	905	902	902	9	-3	0
Särskild utjämningsavgift	18	0	0	8	-10	8	8
Generell utjämningsavgift	755	771	770	771	16	0	1
Insamlade medel	222	207	215	195	-27	-12	-20
Erhållna bidrag	773	756	748	791	18	35	43
Övriga intäkter	72	67	66	81	9	14	15
Förändr. ändamålsbest. medel	15	3	30	41	26	38	11
	2 748	2 709	2 731	2 789	41	80	58
Finansförvaltningen (brutto)	322	344	343	666	344	322	323
Summa intäkter	3 071	3 053	3 074	3 455	385	402	381
Generella utjämningsbidrag	-755	-771	-769	-771	-16	0	-2
Stiftsbidrag	-179	-237	-218	-178	1	59	40
Utveckl.samarbete/bistånd	-275	-306	-304	-282	-7	24	22
Kyrkoantikvarisk ersättning	-589	-530	-530	-591	-2	-61	-61
Övriga lämnade bidrag	-90	-125	-204	-141	-51	-16	63
Externa kostnader	-437	-462	-473	-491	-54	-29	-18
Personalkostnader	-390	-427	-437	-403	-13	24	34
Avskrivningar	-16	-13	-11	-13	3	0	-2
Kostnadsram	-2 730	-2 871	-2 946	-2 870	-139	1	76
Fastighetsfinansiering	-15	-9	-22	-13	2	-4	9
Dela tro – dela liv	-20	-19	-19	-25	-5	-6	-6
Nettoresultat	305	154	87	547	243	393	460

Nettoresultatet för 2016 uppgår till 547 mnkr. Det är högre än föregående års resultat och väsentligt högre än budgeterat resultat.

Intäkter

I jämförelse med föregående år har intäkterna ökat med 385 mnkr kronor. Detta förklaras främst av ökning inom finansförvaltningen med 344 mnkr. För övrigt ökar intäkterna jämfört med föregående år främst genom förändring av ändamålsbestämda medel och erhållna bidrag. Bland de erhållna bidragen finns bland annat en intäkt bestående av statliga medel till arbetet med flykting- och asylsökande som uppgår till 17 mnkr.

Insamlade medel har sjunkit jämfört med föregående år, främst inom den internationella verksamheten.

Intäkter för särskild utjämningsavgift avser en positiv mellanskillnad på avkastningen från prästlönetillgångarna och det stiftbidrag som Strängnäs och Växjö stift blivit tilldelade.

I jämförelse med budget är intäkterna är högre, vilket främst återfinns inom finansförvaltningen som redovisar intäkter som är 323 mnkr högre än budgeterat. Vidare finns en avvikelse inom erhållna bidrag som uppgår till 43 mnkr, vilket huvudsakligen beror på högre användning av kyrkoantikvarisk ersättning än budgeterat. Insamlade medel är dock lägre än budgeterat, främst inom den internationella verksamheten.

Kostnader

I jämförelse med föregående år är kostnaderna 139 mnkr högre. Ökningen inom lämnade bidrag beror främst på kyrkomötets satsning på flykting- och asylsökande. De externa kostnaderna ökar främst inom valet jämfört med föregående år. Personalkostnaderna har ökat då tjänster tillsatts.

Kostnaderna är i enlighet med den av kyrkomötet beslutade kostnadsramen, men 76 mnkr lägre än detaljbudget. Skillnaden mellan beslutad kostnadsram och detaljbudget beror på den av kyrkomötet beslutade satsningen på flykting och asylsökande. De lägre kostnaderna jämfört med detaljbudget beror främst på att kostnaderna för det budgeterade GIP-bidrag endast uppgår till 2 mnkr jämfört med budgeterade 50 mnkr (eg. 150 mnkr för perioden 2016–2018). Därtill har det betalats ut lägre stiftsbidrag än planerat till följd av en högre utfördelning från prästlönetillgångarna. Kostnaderna för Utvecklingssamarbete/bistånd är också lägre än budgeterat som en konsekvens av att intäkterna inom verksamheten är lägre än budgeterat. Även personalkostnader är lägre än budgeterat vilket bl. a. beror på vakanser. Den enskilt största orsaken till de lägre personalkostnaderna beror på lägre pensionskostnader till följd av nytt beräkningsätt för dessa. Kostnaderna för kyrkoantikvarisk ersättning är dock högre än budgeterat då förbrukningen överstigit budget. Externa kostnader är också högre än budgeterat vilket bland annat beror på högre IT-kostnader och högre kostnader för högtidlighållandet av reformationen i Lund.

Kostnaderna för den femåriga satsningen *Dela tro – dela liv* har under året uppgått till 25 mnkr vilket är 6 mnkr högre än budgeterat. De totala kostnaderna för satsningen uppgår till 60 mnkr under perioden 2013-2017.

Medelantalet anställda

Medelantalet anställda i Sverige för 2016 var 394 (föregående år 377), varav 68 (68) procent kvinnor. Ökning i medelantalet anställda förklaras bl.a. av att vakanser har tillsatts och att konsultlösningar har övergått till egen personal. Under de senaste åren har uppbyggnad av Svenska kyrkans utbildningsinstitut och avdelningen för gemensamma funktioner skett. Satsning har skett på sociala medier, bemanning av valkansli samt större projekt så som kyrkohandboken och reformationsåret inklusive arbetet med 31 oktober 2016. Personalkostnaderna ligger inom budgeterade och beslutade ramar.

Medelantalet utsända 2016 är 95 (föregående år 96).

Tabell 23. Nationell fastighetsfinansiering

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Svenska kyrkan i utlandet	-14	-8	-19	-12	2	-4	7
STI	-1	-1	-3	-1	0	0	2
	-15	-9	-22	-13	2	-4	9

Fastighetsbudget löper vid sidan om både detaljbudget och rambudget som ett totalbelopp över en femårsperiod och visas i ovanstående tabell. Fastighetskostnaden är i nivå med föregående år. I jämförelse med budget så är kostnaderna högre än beslutad rambudget och lägre än detaljbudget. Skillnaden mot budget beror bland annat på att omprioriteringar sker löpande och att en del större projekt flyttas mellan åren. Under året har det bland annat skett fönsterbyte i Rotterdam, renovering av bostad i San Agustin, takreparation i Los Cristianos och åtgärder efter underhållsbesiktning i Bryssel.

Balansräkningen

Tabell 24. Ändamålsbestämda medel

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Internationell mission och diakoni	123	141	113	82	-41	-59	-31
Arbete bland svenskar i andra länder	29	29	29	28	-1	-1	-1
Övriga verksamheter	38	16	16	38	0	22	22
	189	186	158	149	-42	-38	-10

Ändamålsbestämda medel har nyttjats i högre grad inom den internationella verksamheten än planerat för att kompensera för lägre externa intäkter än planerat. Utfall 2015 är justerat på grund av omklassificeringar mellan verksamheter. En bidragande anledning till avvikelse mot budget beror på att nytt regelverk för redovisning infördes 2015, vilket påverkade definitionen av ändamålsbestämda medel.

Tabell 25. Fritt Eget kapital i förhållande till målet för storleken på kapitalet¹

	Utfall 2015	Kostn. ram 2016	Detalj- budget 2016	Utfall 2016	Jäm- förelse Utfall	Jäm- förelse Ram	Jäm- förelse Detalj
Fritt eget kapital	7 071	7 134	7 219	7 619	548	485	400
Lägsta nivå fritt eget kapital	4 204	4 203	4 372	6 500	2 296	2 297	2 128
Skillnad mot lägsta nivå	2 868	2 931	2 848	1 119	-1 749	-1 812	-1 729

Ovanstående tabell visar det egna kapitalet per 31 december respektive år, det av kyrkomötet beslutade lägsta värdet samt skillnaden däremellan.

Kyrkomötet har beslutat att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6 500 mnkr från utgången av 2016. Målet för storleken på det egna kapitalet ska årligen justeras med hänsyn till konsumentprisindex. Det egna kapitalet

¹ Här redovisas Fritt Eget kapital exklusive Ändamålsbestämda medel.

uppgår till 7 619 mnkr, varav 2 049 mnkr avser orealiserade vinster inom finansförvaltningen.

Det nationella kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och dess avkastning möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska satsningar för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv. Kyrkostyrelsen har inom ramen för beredningsarbetet med Svenska kyrkans kapitalsituation fört en dialog med stiftet och funnit en samsyn kring att det krävs mer av gemensamt ansvar för att klara Svenska kyrkans uppgift i framtiden. Dialogen med stiftet, inom vilken bl.a. diskussioner om ansvarsfördelning och gemensamma prioriteringar är centrala har skett under 2016 och kommer att fortsätta kommande år.

Riktat församlingsbidrag

Riktat församlingsbidrag (RFb) är en form av omställningsbidrag som bidrar med finansiering av verksamhet som syftar till att, genom samverkan, skapa grund för bestående effektiviseringar i verksamheten hos församlingar och pastorat. Totalt har kyrkomötet beslutat om 400 mnkr i riktat församlingsbidrag fördelat på fyra beslut à 100 mnkr. Det första årets bidrag (med beslut fattat år 2011) är inte längre möjligt att disponera. För övriga år har kyrkostyrelsen i slutet av 2016 beslutat att stiftet kan begära utbetalning av kvarvarande inestående riktat församlingsbidrag som ett förskott, där stiftet disponerar medlen fram till utgången av 2019. Förskottsutbetalningen verkställs i mars 2017. Möjligheten har införts för att förenkla administrationen av riktat församlingsbidrag. För att det ändå ska vara möjligt att gemensamt följa upp användningen av RFb under kommande år förutsätts av stiftet även i fortsättningen administreras bidraget i det gemensamma projekthanteringssystemet (PHS).

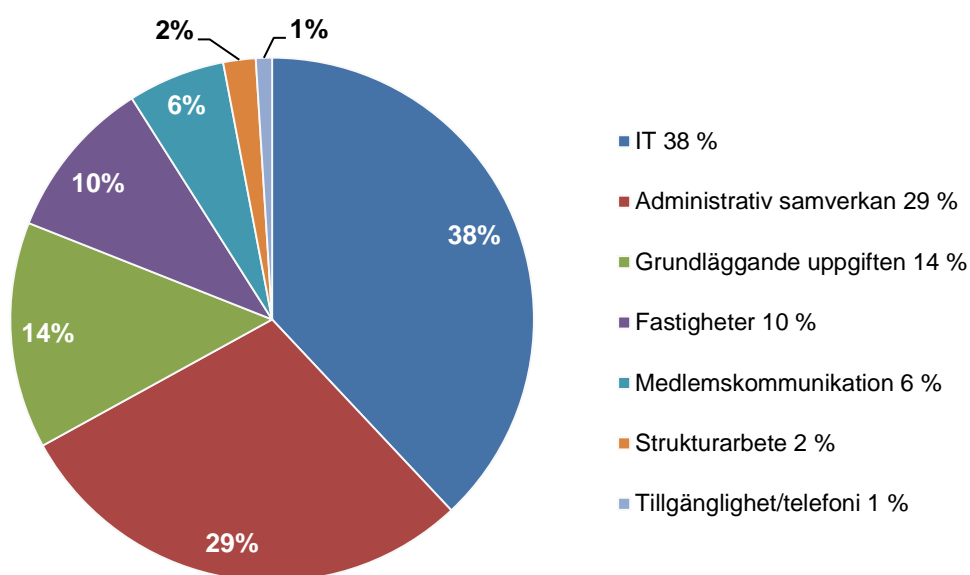
Som framgår i tabellen nedan är större delen av de tilldelade medlen förbrukade vid utgången av 2016.

Tabell 26. Riktat församlingsbidrag 2011–2016

Stift	Tilldelning		Beslut		Förbrukning*		Kvar att använda mnkr	Förbrukning 2015 mnkr
	Mnkr	Andel	Mnkr	Andel	Mnkr	Andel		
Uppsala	33	8%	24	75%	19	59%	13	4
Linköping	24	6%	24	100%	20	80%	5	5
Skara	25	6%	25	100%	21	88%	3	4
Strängnäs	25	6%	25	100%	11	43%	14	3
Västerås	26	7%	24	93%	21	80%	5	4
Växjö	28	7%	18	62%	18	62%	11	4
Lund	58	14%	57	99%	29	50%	29	7
Göteborg	54	13%	52	97%	44	82%	10	16
Karlstad	17	4%	17	100%	15	89%	2	4
Härnösand	18	4%	10	58%	11	61%	7	2
Luleå	25	6%	23	93%	18	74%	7	4
Visby	3	1%	2	73%	2	73%	1	1
Stockholm	65	16%	65	100%	50	77%	15	14
Totalt	400	100%	367	92%	279	70%	121	72

Stiftet väljer själva vilka projekt som ska tilldelas riktat församlingsbidrag. En förutsättning är dock att de uppfyller de av kyrkomötet beslutade kriterierna. Av figuren nedan framgår fördelningen av riktat församlingsbidrag baserat på förbrukade och planerade projekt per område.

Diagram 1. Fördelning av riktat församlingsbidrag 367 mnkr

Noteras kan att IT och administrativ samverkan utgör 67 procent av beslutade medel. Det kan också noteras att den grundläggande uppgiften uppgår till 14 procent av beslutade medel.

Den nationella nivåns kostnader för RFb, 400 mnkr, är bokförda på det år beslutet hänför sig till och dessa medel är avsatta på balansräkningen. När medel utbetalas påverkas därför endast balansräkningen, vilket innebär att resultaträkningen på nationell nivå inte berörs av de utbetalningar av RFb per projekt som gjorts under 2016. Ovan nämnda förskottsutbetalning som görs under 2017 kommer heller inte att påverka resultaträkningen.

Bilaga 2

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden

Kyrkostyrelsen lämnar i det följande en redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden. Alla fortfarande öppna ärenden samt ärenden som avslutats till den 30 juni 2017 redovisas. Detta är ett uttryck för kyrkostyrelsens övergripande ansvar för verksamheten på Svenska kyrkans nationella nivå och avser att skapa en samlad överblick.

För varje ärende redovisas kyrkomötets uppdrag i sammanfattning, vad som skett eller planerats i ärendets handläggning samt om skrivelsen fortfarande är under behandling eller avslutats sedan föregående redogörelse lämnades.

Följande är vägledande för när en skrivelse anges som slutbehandlad eller inte. En skrivelse är i första hand slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och i förekommande fall lagts fram för kyrkomötet. Exempel på detta är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska återkomma med ett utarbetat förslag i någon fråga. Skrivelsen är slutbehandlad när kyrkostyrelsens förslag läggs fram för kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen betraktar även en skrivelse som slutbehandlad när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Ett exempel är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska tillsätta en utredning i en viss fråga. Skrivelsen anses slutbehandlad i och med att utredningen tillsatts. Kyrkomötet kommer då i en framtid att få ta del av utredningens betänkande samt av eventuella förslag från kyrkostyrelsen med anledning av den.

Skrivelser där kyrkomötet ger kyrkostyrelsen något till känna är i regel avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till aktuell avdelning på den nationella nivån. Eftersom denna typ av skrivelser inte innebär något uttalat uppdrag och de konsekvenser som de kan medföra inte är budgetprövade i kyrkomötets budgetutskott måste kyrkostyrelsen anses ha frihet att själv prioritera bland uppdragen. Däremot kan en sådan skrivelse återspeglas i den årliga redovisningen eller andra skrivelser till kyrkomötet.

Skrivelser där kyrkomötet informerar kyrkostyrelsen om vad utskottet anfört är i regel avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till aktuell avdelning på den nationella nivån. Eftersom denna typ av skrivelser inte innebär något uttalat uppdrag och de konsekvenser som de kan medföra inte är budgetprövade i kyrkomötets budgetutskott måste kyrkostyrelsen anses ha frihet att själv prioritera bland uppdragen. Däremot kan en sådan skrivelse återspeglas i den årliga redovisningen eller andra skrivelser till kyrkomötet.

Ett mindre antal uppdrag har senarelagts ett år med hänvisning till nödvändiga omprioriteringar i planerad verksamhet.

Skrivelser från kyrkomötet år 2016

Kyrkomötets skrivelse 2016:1

B 2016:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015

Kyrkomötet beslutar dels att fastställa årsredovisning samt resultat- och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015, dels att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2015.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:2

B 2016:3 Svenska kyrkans kapitalsituation

Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2016:7, punkt 1, att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6,5 miljarder kronor.

Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2016:7, punkt 2, att mål för storleken på den nationella nivåns kapital årligen ska uppräknas med hänsyn till konsumentprisindex.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:3

Eu 2016:1 Ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Eumeniakyrkan

Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan ingår en ekumenisk överenskommelse med Eumeniakyrkan enligt kyrkostyrelsens skrivelse 2016:5, punkt 1.

Kyrkomötet beslutar att den ekumeniska överenskommelsen träder i kraft den 1 januari 2017 enligt kyrkostyrelsens skrivelse 2016:5, punkt 2.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:4

O 2016:6 Beredskap vid kris och förhöjd beredskap

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 73, punkt 1, av Sten Elmberg och Jerker Schmidt ge kyrkostyrelsen i uppdrag att föra samtal med försvarsmakten om organisationen för kontakterna mellan kyrkan och försvarsmakten avseende döda och begravningsplatser.

Kyrkostyrelsen har initierat en kontakt och samtalat med Försvarsmakten angående samordning och organisation för kontakten mellan Svenska kyrkan och Försvarsmakten avseende döda och begravningsplatser. Samtalet kommer att fortsätta inom ramen för de löpande kontakter som är etablerade mellan Försvarsmakten och Svenska kyrkan. Frågeställningen berör inom Svenska kyrkan såväl krisberedskapsarbetet som begravningsverksamheten. Det är ett ansvar som behöver delas på alla nivåer då det handlar om allt från den specifika hanteringen i en akut händelse till övergripande planering och samverkan för att ge de bästa förutsättningarna när det kommer till konkret handling. Inom ramen för det gemensamma arbetet med krisberedskap kommer frågan hållas aktuell i samtal med stiftet.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:5

O 2016:8 Nationellt organiserat volontärår

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:85 av Kenneth Nordgren m.fl. ge kyrkostyrelsen i uppdrag att intensifiera sitt arbete med det pågående uppdraget *Nationellt program för praktik för unga* (Ks 2014:1304) att utreda

förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras, så att kyrkostyrelsen kan återkomma till kyrkomötet 2017 med resultatet av utredningen.

En förstudie har genomförts för att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt praktikprogram för unga kan organiseras. Utredningens/Förstudiens förslag omfattar två delar. Den första innebär en förstärkning och utveckling av *Ung resurs – Volontärår i Svenska kyrkan* och den andra utgår från behovet att mobilisera i rekryteringsfrågan och möjliggöra för stift och församlingar att arbeta fram andra typer av praktikmodeller, som underlättar för fler unga att göra praktik i Svenska kyrkans sammanhang. Den nationella nivån skulle kunna bidra med kvalitetssäkring och samordning, rådslag med handläggare och resurspersoner i stiftet, Svenska Kyrkans Unga och övriga aktörer samt kommunikationsinsatser. Ett genomförande enligt framtagna förslag skulle innebära en omfattande satsning i personella och ekonomiska resurser.

Uppdraget att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt praktikprogram för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras är slutfört. Kyrkostyrelsen arbetar vidare med kapacitetsuppbyggnad, arbetet kommer att länkas samman med *Program för lärande och undervisning*.

Skrivelsen är slutbehandlad. (Jfr. KmSkr 2014:2)

Kyrkomötets skrivelse 2016:6

O 2016:9 Verksamhetsberättelse 2015 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2015 för Svenska kyrkans valprovsnämnd till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:7

EE 2016:1 Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem

Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen *enligt bil. 1*.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2016:1 har utfärdats och träder i kraft den 1 januari 2018 med undantag av ändringarna i 56 kap. 2 § vilka trädde i kraft den 1 januari 2017.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:8

EE 2016:5 Kyrkomedlemmens möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar

Kyrkomötet beslutar bifalla av Moni Höglund under överläggningen framlagt förslag med anledning av motion 58 av Tomas Jansson att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att göra en breddad utvärdering av nuvarande regelverk kring arvode för och clearing av kyrkliga handlingar.

Frågan utreds under hösten 2017 och våren 2018. Skrivelsen beräknas kunna avrapporteras till kyrkomötet 2018 eller, om ett förslag till ändring i kyrkoordningen behövs, kyrkomötet 2019.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:9

G 2016:7 Psalmboken

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 47 av Katarina Ramnerö Ödestad och Sven Milltoft att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet komma med förslag till revidering och utökning av Den svenska psalmboken, så att den kommer att fungera tillsammans med den nya kyrkohandboken.

Uppdraget kan ses i två delar. Den första delen handlar om att tillse att en ny kyrkohandbok och psalmboken fungerar tillsammans. Enligt planeringen kan detta ske genom att ett psalmhäfte tas fram med dels kyrkohandbokens liturgiska sånger, dels utdrag ur vissa delar av kyrkohandbokens gudstjänstordningar. Ett psalmbokstillägg kan slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Den andra delen handlar om att inleda en psalmboksrevision. I gudstjänstutskottets betänkande 2016:7 anges att ”en planering för kommande revision bör inledas”. Kyrkostyrelsen ser en möjlighet att göra en förstudie som kan vara en del av denna planering och förbereda en revision av hela psalmboken. En sådan förstudie kan inledas 2019 och en revision kan påbörjas tidigast 2020.

Beräknas slutrapporteras till kyrkomötet 2018 vad gäller psalmbokstillägg/psalmhäfte.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:10

G 2016:8 Gudstjänster i annat kristet samfund

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 48 av Bo Hanson m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda behovet av ytterligare bestämmelser i kyrkoordningen om i vilka fall präster får leda gudstjänster i andra kristna samfund.

Arbetet bereds under hösten 2017 genom att först identifiera och avgränsa relevanta frågeställningar och problem. Utredningen fortsätter med teologisk genomlysning av frågeställningarna med hjälp av juridisk kompetens kring tolkning av kyrkoordningens bestämmelser. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:11

G 2016:9 Levande musik

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 61 av Sofija Pedersen Videke att uppdra till kyrkostyrelsen att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen.

Uppdraget att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen har aktualiserats i samband med konferensen Döden, döden, döden (om Svenska kyrkans möten med människor i samband med död, sorg och begravning). Vikten av levande musik i kyrkorummen tas också upp inom arbetet med Svenska kyrkans plattform för musik där det föreslås olika sätt, och betydelsen av, att använda levande musik i kyrkorummen. Frågan aktualiseras också i det fortsatta arbetet med plattformen och i samband med Kyrkomusiksymposiet 2018. Vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut behandlas musiken vid kyrkliga handlingar inom ramen för den gemensamma undervisningen för blivande kyrkomusiker och präster och i det sammanhanget också frågan om att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:12

TU 2016:1 Offentlighet för handlingar och arkiv

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) *enligt bilaga 1*.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2016:2 har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2017.

Kyrkomötets skrivelse 2016:13

TU 2016:2 Legitimation för präster och diakoner

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:5 av Elisabeth Rydström uppdra till kyrkostyrelsen att i enlighet med utskottets överväganden tillhandahålla identitetskort.

Frågan utreds under hösten 2017 och våren 2018. Skrivelsen beräknas kunna avrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:14

TU 2016:9 Rekrytering av personal till utlandsförsamlingarna

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:26 av Maj-Lis Aasa och Anette Nordgren uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av relationerna till utlandsförsamlingarna i enlighet med vad utskottet anfört.

En juridisk genomgång genomförs i samverkan med utlandsförsamlingarna för att säkerställa att dessas verksamhet genomförs i lagliga och lämpliga former i respektive land. Arbetet syftar till att senare kunna träffa avtal med församlingarna på längre sikt om ekonomiskt och personellt stöd liksom om samverkansformer. Utbildning och stöd till kyrkoråden är starkt prioriterat. Detta arbete genomförs via kyrkorådsutbildningar, kyrkorådsforum via videokonferenser och inbjudningar till Svenska kyrkan i utlandets gemensamma konferens. Synpunkterna rörande anställningsförfarandet är redan genomförda.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:15

TU 2016:10 Prästers vigningslöfte och vigsel av samkönade par

Kyrkomötet beslutar bifalla av Jesper Eneroth under överläggningen framlagt förslag med anledning av motion 2016:29 att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas i såväl kyrkorättslig mening som ur andra relevanta perspektiv för att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering i samband med den kyrkliga handlingen vigsel, samt återkomma till kyrkomötet med förslag.

Ärendet är under beredning utifrån rättsliga förutsättningar avseende diskriminering och vigsel ur lagstiftarens och kyrkomötets perspektiv. Slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:16

TU 2016:13 Kommunikation om upphörande av tillhörighet i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 82 av Ingrid Smittsarve m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vilka rutiner som ska föreligga för att en persons svensk-

kyrkliga tillhörighet inte ska upphöra utan att personen får vetskap om det och ges möjlighet att kvarstå som tillhörig.

Förvaltningen av kyrkobokföringssystemet undersöker möjligheten att automatiskt sända information om gällande regelverk till de personer som berörs. Det görs också en analys av vilka ändringar i kyrkoordningen som skulle behövas för att möjliggöra/förenkla att personer som inte i dag automatiskt har rätt att fortsatt tillhöra Svenska kyrkan kan ges möjlighet att kvarstå som medlem även efter en permanent migrering och nytt medborgarskap. Att man emigrerar gör inte med automatik att man tappar sitt medlemskap i Svenska kyrkan. Men det är inte självklart att personer som inte är svenska medborgare (aldrig varit eller slutar vara) och inte är bosatta i Sverige får vara tillhöriga, så det är just tillhörigheten i relation till medborgarskapet som ska hanteras för att undvika det som motionären pekar på.

Analysen görs våren 2017 och nödvändig systemutveckling slutförs under hösten 2017 och beräknas kunna slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:17

TU 2016:15 Värna religionsfriheten

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 87 av Hanna Unger m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att föra dialog med Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg om att enskildas religionsfrihet äventyras då de uppmanas att begära utträde ur trossamfund för att minska sina utgifter.

Kontakt har under våren 2017 tagits med Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg för att inhämta fakta kring riktlinjer och regleringar från myndigheterna. Förfrågan har också gått ut till diakoner för att inhämta kunskap om hur vanligt detta problem är. En första indikation är att problemet är begränsat i omfattning men en principiellt viktig fråga att följa. Kyrkostyrelsen avser att fortsätta följa hur myndigheterna hanterar frågan så att inte individens religionsfrihet äventyras av sociala myndigheters rutiner vid till exempel skuldsanering.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:18

TU 2016:17 Verksamhetsberättelse 2015 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2015 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:19

TU 2016:18 Verksamhetsberättelse 2015 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2015 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:20

KI 2016:1 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att lägga 2016 års jämställdhetsskrivelse till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:21

KI 2016:2 Lärande och undervisning i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 2016:52 av Dan Sarkar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en strategi för mission och undervisning bland invandrare.

Uppdraget bereds inom ramen för den av kyrkostyrelsen beslutade satsningen *Program för lärande och undervisning*. I programmet bör det ingå en strategi för mission och undervisning bland invandrare. Slutrapportering till kyrkomötet är svårbedömd.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:22

KI 2016:3 App om Luthers lilla katekes

Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2016:80, punkt 2 av Jerker Schmidt m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en app på svenska med Martin Luthers lilla katekes.

Applikationsprogrammets (appens) syfte är att uppmärksamma reformationsåret och att på ett enkelt sätt tillhandahålla kunskap och information om den lilla katekesen och kristen tro och tradition på ett sätt som möter yngre målgrupper.

Arbetet är påbörjat eftersom ett syfte är att uppmärksamma 2017 som reformationsår. En version föreligger i juni 2017 till Världens fest och ytterligare delar planeras till oktober 2017. Första delen av arbetet att ta fram en app till juni 2017 är genomförd. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:23

KI 2016:8 Svenska kyrkans flykting- och migrationsarbete

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 32, punkt 2 av Aron Emilsson att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram råd och vägledning för hur församlingarna kan arbeta med mission för nyanlända.

Uppdraget anknyter till flera pågående uppdrag, t.ex. KmSkr 2015:10 om dopundervisning för konvertiter och KmSkr 2015:11 om introduktion till kristendom och Svenska kyrkan på svenska och de större invandrarspråken. Uppdraget är under beredning.

Utskottet skriver i sitt betänkande att ”det är av stor vikt att Svenska kyrkan i sitt arbete med mission och undervisning för nya svenskar arbetar ekumeniskt inom Sveriges kristna råd.” I ekumeniska sammanhang, t.ex. i Sveriges kristna råd (SKR), har frågan om mission och evangelisation i olika aspekter bearbetats tillsammans tidigare. Visst stöd till församlingar vad gäller mötet med migranter och asylsökande sker också nu ekumeniskt, t.ex. i de utbildningar som sker inom projektet #värme. Som en del av initial beredning undersöks möjligheten till samverkan med SKR för ekumeniskt utarbetande av råd och vägledning. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:24

KI 2016:11 Avgifter för barn på nationell nivå

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 41 av Jesper Eneroth och Sofija Pedersen Videke att uppdra till kyrkostyrelsen att belysa kostnader som tas ut av barn och ungdomar för aktiviteter på nationell nivå och reflektera över om kostnaderna är nödvändiga.

Beredning har skett genom att undersöka vilka aktiviteter på den nationella nivån som berörs och hur finansieringen ser ut samt om kostnaderna för barn och ungdomar är nödvändiga. Inventeringen redogör för vilka verksamheter och aktiviteter som berörs och konstaterar att det i ytterst få fall tas ut avgifter av barn och unga 0–18 år, samt att de i dessa fall är ytterst låga.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:25

KI 2016:12 Konfirmandmaterial om Svenska kyrkans styrning och ledning

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 42 av Jesper Eneroth och Lissandra Rickemark att uppdra till kyrkostyrelsen att närmare utreda formerna för ett nationellt utarbetat stödmaterial om hur Svenska kyrkan styrs, som ska kunna användas bland annat i konfirmationsundervisningen.

Beredning har inletts och kontakt har tagits med Svenska Kyrkans Unga angående att i samarbete med kyrkokansliet ta fram ett enkelt material som kan användas bl.a. i konfirmationsarbetet. Uppdraget beräknas kunna genomföras under 2017.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:26

KI 2016:17 Funktionsvariationer

Kyrkomötet beslutar bifalla motion 60 av Sofija Pedersen Videke att uppdra till kyrkostyrelsen att finna former för att stötta Svenska kyrkans arbete kring frågor om funktionsvariationer.

Beredning ska ske genom en förstudie för att ringa in behov och former för stöd för att stötta Svenska kyrkans arbete kring frågor om funktionsvariationer. Bedömningen är att det krävs särskild kompetens för uppdraget och att kontakter även behöver tas med handikapporganisationer. Bedömningen är att uppdraget kan genomföras tidigast hösten 2018 på grund av att arbetet kräver medel för personal- och produktionskostnader utöver budgeterade medel. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet 2019.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:27

Kr 2016:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *enligt bilaga 1*.

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i instruktionen för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (SvKB 2014:11), *enligt bilaga 2*.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2016:3 och SvKB 2016:4 har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2017.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:28

B 2016:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2017 till 2 962 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2018 till 3 224 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2019 till 3 189 miljoner kronor.

5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 71 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 7 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2017 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet 2015

Kyrkomötets skrivelse 2015:3 med

Tillsyns – och uppdragsutskottets betänkande 2015:3 Att lägga till faddrar efter dopet (Ks 2015:1176)

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:8 av Karl-Gunnar Svensson och Torbjörn Arvidsson uppdra till kyrkostyrelsen att pröva frågan om en ordning för att kunna lägga till faddrar i kyrkobokföringen efter dopet.

Kyrkostyrelsen har prövat frågan och funnit att det inte finns skäl att förändra nuvarande ordning och systemstöd. Kyrkostyrelsen konstaterar att det redan nu finns en möjlighet att korrigera dopbokens uppgifter om faddrar och att detta bedöms vara tillräckligt för att hantera de mest tvingande administrativa och pastorala behoven.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2015:4 med

Tillsyns – och uppdragsutskottets betänkande 2015:15 Adjunksår för diakoner (Ks 2015:1177)

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2015:83 av Tomas Jansson m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om ett motsvarande adjunksår för nyvigda diakoner.

Med hjälp av en enkätundersökning kommer synpunkter inhämtas från stiftens, ett urval församlingar, diakonstuderande under utbildning och relativt nyutexaminerade både från helfartsutbildningen och halvfartsutbildningen på distans. Undersökningen ska ta hänsyn till stiftens bedömning av kostnader och erfarenheter av prästernas adjunksår.

Undersökningen genomförs under hösten 2017 och beräknas kunna slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2015:5 med

Tillsyns – och uppdragsutskottets betänkande 2015:17 Verksamhetsberättelse år 2014 för Svenska kyrkans överklagandenämnd (Ks 2015:1178)

Kyrkomötet har beslutat att lägga Svenska kyrkans överklagandenämnds verksamhetsberättelse för år 2014 till handlingarna samt att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag till sådana ändringar i kyrkoordningen att domkapitlet kan vara beslutfört i alla typer av ärenden även om såväl ordförande som vice ordförande är jäviga.

I den del skrivelsen avser verksamhetsberättelsen är skrivelsen lagd till handlingarna och slutbehandlad.

När det gäller uppdraget om förslag till ändringar i kyrkoordningen har en promemoria påbörjats och frågan har tagits upp i samtal med stiftsjuristerna. En promemoria kommer att beredas under 2017. Promemorian planeras remitteras till stiftens senast i januari 2018 och uppdraget slutrapporteras därefter till kyrkomötet samma år.

Skrivelsen är i den del som avser ändringar i kyrkoordningen inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:7 med
Gudstjänstutskottets betänkande 2015:5 Liturgistipendium (Ks 2015:1182)**

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2015:40 av Torvald Johansson m.fl. att uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda formerna för inrättande av ett årligt liturgistipendium till textförfattare, tonsättare och skapare av dramaturgi i gudstjänsten eller till den som på annat sätt utvecklat gudstjänsten.

Uppdraget att utreda formerna för inrättandet av stipendiet har påbörjats. Stipendiets syfte, storlek samt ändamålsenlig berednings- och beslutsprocess klarläggs för att föreläggas kyrkostyrelsen i december 2017. Därmed beräknas uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:8 med
Gudstjänstutskottets betänkande 2015:10 Sekulära alternativ till kyrkliga handlingar (Ks 2015:1183)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:102 av Ola Isacson m.fl. uppdraga till kyrkostyrelsen att initiera en undersökning av utvecklingen av sekulära alternativ med religiösa inslag.

Uppdraget utförs i samarbete med Centrum för religion och samhälle vid Uppsala universitet. Resultatet kommer att presenteras i form av en forskningsrapport. Uppdraget beräknas kunna slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:10 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:7 Konvertiter (Ks 2015:1187)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:39 av Helén Lindbäck uppdraga till kyrkostyrelsen att utarbeta det stöd som behövs i arbetet med konvertiter och som framgår av betänkandet.

En sammanställning av texter framtagna inom Svenska kyrkan rörande dop av konvertiter från annan religion har gjorts. Sammanställningen publiceras på hemsidan för Support Migration. Förutom en introduktion kommer en kort och enkel studiehandledning att biläggas sammanställningen. Studiehandledningen framställs i samarbete med SENSUS. Materialet färdigställs för publicering efter sommaren 2017. Uppdraget beräknas därmed slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:11 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:8 Introduktion till kristendom och Svenska kyrkan på svenska och de större invandrarspråken (Ks 2015:1188)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:36 av Aron Emilsson m.fl. uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda vilka behov som finns av material om Svenska kyrkan och kristen tro på invandrarspråk samt att utreda på vilka språk behoven är störst.

Den nationella nivån har kartlagt vilka behov som finns av material om Svenska kyrkan och kristen tro på invandrarspråk och på vilka språk behoven är störst. Kartläggningen, som genomförts tillsammans med nätverket *Framtiden bor hos oss*, svarar på vilka material som finns idag, vilka behov av nyproducerat material på vilka språk som finns samt på behovet av kommunikation till stift och församlingar. Det största behovet gäller material på arabiska. Verbum kommer att på uppdrag av Svenska kyrkan producera en översättning till arabiska av boken *Intro – introduktion till kristen tro* (Gunilla Lindén). Till boken fogas ett nyskrivet kapitel om Svenska kyrkan. Boken ska vara klar hösten 2017.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:12 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:9 Kyrkan och idrotten (Ks 2015:1190)**

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2015:38 av Britas Lennart Eriksson m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utveckla samarbete med Riksidrottsförbundet som samlande organisation för den svenska idrottsrörelsen.

Ett samarbete med Riksidrottsförbundet initierades under hösten 2015. Under 2016 utvecklades samverkan mellan Svenska kyrkan, Riksidrottsförbundet, Röda Korset och Rädda Barnen. Inom ramen för den processen formerades också Svenska kyrkans och Riksidrottsförbundets bilaterala samverkan.

Under våren 2017 har en gemensam samverkansplattform för Svenska kyrkan, Riksidrottsförbundet, Röda Korset och Rädda Barnen färdigställts. Genom avtalen med bl.a. Riksidrottsförbundet finns nu en god grund för det fortsatta arbetet med kyrkan och idrotten.

Det framtida arbetet kommer att kopplas samman med arbetet mot barnfattigdom, socialt utanförskap, integration, barnkonsekvensarbete samt konfirmandarbete. Ett fortsatt långsiktigt samarbete i nya former med Fotbollförbundet har inletts och planeras vidare i samverkan under 2017.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:14 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:12 Nya vägar att vara kyrka
(Ks 2015:1192)**

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2015: 55, punkt 1, av Leif Nordlander att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp för att utveckla ”Nya vägar att vara kyrka” samt att med anledning av motion 2015:55 uppdra åt kyrkostyrelsen att avsätta resurser för ”Nya vägar att vara kyrka”.

Uppdraget relaterar till en större beslutad delsatsning inom *Dela tro – dela liv, Nya sätt att vara kyrka*, och utförs i huvudsak inom ramen för denna. Satsningen syftar till att skapa lärande gemenskaper där medarbetare i Svenska kyrkan får möjlighet till att inspireras i nya sätt att vara kyrka. En arbetsgrupp är tillsatt med företrädare för nationell nivå, nätverket Nya sätt att vara kyrka, Svenska Kyrkans Unga samt Salt. Arbetsgruppen har påbörjat sitt arbete under våren 2017. Arbetsgruppens uppgift är att arbeta med frågor som rör Nya sätt att vara kyrka. Dessutom ska den dra slutsatser av de resultat som redovisats av delsatsningen, redovisa en inventering av annan liknande verksamhet såsom andra delsatsningar inom *Dela tro – dela liv*, kyrkan på nätet, skolkyrkan och Krafttag konfirmation inom Svenska kyrkan. Delsatsningen är flerårig och beräknas kunna slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:15 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:18 Riktlinjer för församlingars arbete för
och med utsatta EU-migranter (Ks 2015:1193)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:96 av Anna Ekström m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta utveckla sitt arbete med erfarenhetsutbyte och verktyg kring fattiga EU-migranter samt att göra verksamheten känd för dem som arbetar med fattiga EU-migranter inom Svenska kyrkan.

En kompletterande inventering har genomförts under 2016 av församlingarnas insatser gällande EU-medborgare som lever i utsatthet. Inventeringen inkluderar samarbeten med externa samarbetsorganisationer och aktuella projekt på området. Ett internt rådslag kring frågan har genomförts med företrädare för stiftet och inkluderar behovsinventering av stödinsatser. Kunskapsunderlag och verktyg för diakonala insatser i mötet med EU-medborgare i utsatthet har tagits fram och kommuniceras via webbportalen *Support migration*.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:16 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:20 Nationell samordning av närvaro på
nätet (Ks 2015:1194)**

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2015:103, punkt 3, av Emilia Lindstrand och Daniel Tisell att uppdra till kyrkostyrelsen att hitta lämpliga former för nationell nivå att samordna nätnärvarande anställda.

Under 2016 skapades ett nätverk för präster med intresse för sociala medier, från stift och församlingar. Flera av dessa har funnits tillgängliga i den nationella nivåns kanaler i sociala medier, för att möta det ökande intresset för bön och samtal på sociala medier. I drygt hälften av stiftet har sociala medieutbildningar genomförts och ytterligare besök planeras. E-learningkurser i sociala medier har delats ut till omkring 400 medarbetare. Under 2017 färdigställs en ny, uppdaterad kurs. Sedan april 2017 finns en heltidsanställd nätpräst på kyrkokansliets kommunikationsavdelning. Arbetet pågår löpande för att stärka anställdas närvaro i sociala medier.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:20 med
Organisationsutskottets betänkande 2015:5 Sättet att välja biskop
(Ks 2015:1198)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:85 av Lisa Tegby m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att, med utgångspunkt i principen att stiftet utser sin biskop, genomföra en översyn av processen kring nominering och val av biskopar.

En promemoria bereds under 2017 efter samverkan med några utvalda stift. Promemorian planeras remitteras senast i januari 2018 och uppdraget slutrapporteras därefter till kyrkomötet samma år.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:21 med
Organisationsutskottets betänkande 2015:11 Några frågor om församlingsråd
och strukturreformen (Ks 2015:1199)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:5 av Karl-Gunnar Svensson och motion 2015:60 av Sven Gunnar Persson och Anders Brunnstedt uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett arbete för att följa hur strukturreformen gestaltar sig, med särskilt fokus på församlingsråden.

Under våren 2016 har frågan beretts genom en analys av befintliga data, pågående forskningsprojekt inom närliggande områden och de studier stift låtit göra av effekter av strukturförändringar. Denna genomgång visar att genom befintlig årlig statistik kan förekomsten av församlingsråd per stift följas via uppgiften i Kyrksam, och verksamhetsstatistiken ger nyckeltal för gudstjänstliv, diakonalt arbete, kör- och musikliv samt annan församlingsverksamhet.

En kompletterande bild kan fås genom enkätstudier, det vill säga via den interna "Kyrkbussen". Hösten 2016 ställdes frågor till ordförande för församlingsråden med fokus på bland annat ansvarsområden och upplevelse av möjlighet att påverka församlingsarbetet. Hela 78 procent har svarat på enkäten. Resultatet visar att i 45 procent av församlingsråden sitter komminister med, i 33 procent kyrkoherde och i 21 procent församlingsherde. De flesta upplever att de kan påverka den egna församlingens liv/verksamhet i hög eller mycket hög grad (50 procent anger i hög grad, 18 procent i mycket hög grad). Två tredjedelar av de svarande församlingsråden uppger att de tagit initiativ till någon verksamhet eller utvecklingsarbete inom församlingen. Drygt 60 procent av församlingsråden har ekonomiska medel att förfoga över. De vanligaste uppgifterna är församlingskollekt, att utse kyrkvårdar, samråd om församlingsinstruktionen, utse inventarieansvarig, och samråd om gudstjänstplanen. I enkäten har också ställts ett par öppna frågor om vad man tyckt fungerat bra i församlingsrådets arbete hittills under mandatperioden, och vad man önskar skulle fungera bättre. En mer utförlig redovisning av resultaten kommer att publiceras i *Nyckeln till Svenska kyrkan* som ges ut av kyrkokansliet under 2017.

Sammantaget visar genomgången att lämplig metod och form för att följa strukturförändringar, med fokus på församlingsråd, är att årligen följa utvecklingen via befintlig statistik och regelbundet återkommande enkätstudier, förslagsvis vart tredje eller vart femte år.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:27 med
Ekumenikutskottets betänkande 2015:9 Ökad kunskap om kristna i
Mellanöstern (Ks 2015:1205)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:92 av Johanna Andersson och Jerker Schmidt uppdra åt kyrkostyrelsen att, med anledning av den flyktingsituation som råder, arbeta fram lämpligt material för församlingar och intresserade om kyrkor och kristna i Mellanöstern.

Rapporten *Mellanösterns kristna: en introduktion för Svenska kyrkans församlingar och anställda* publicerades till kyrkomötets andra session 2016 och finns att laddas ned från Svenska kyrkans hemsida:

<https://www.svenskakyrkan.se/mellanosterns-kristna>.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:29 med
Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:2 Samordning av begravnings-
verksamheten m.m. (Ks 2015:1207)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motionerna 2015:4 av Anders Brunnstedt och Maria Lagerman, 2015:7 av Claes Block och 2015:16 Anders Åkerlund uppdra till kyrkostyrelsen att mot bakgrund av vad utskottet anfört klargöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras.

En utredning har genomförts i samverkan med bl.a. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund. Den fort-

sätta hanteringen av utredningen *Ansvar i samverkan från församling till nationell nivå* (SKU 2015:2) har också beaktats. Utredningen har lett till att en skrivelse med förslag till ändringar i kyrkoordningen har överlämnats till årets kyrkomöte.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:30 med
Budgetutskottets betänkande 2015:1 Verksamhet och ekonomi för den
nationella nivån åren 2016–2018 (Ks 2015:1208)**

- - -

7. Kyrkomötet har beslutat att utöver kostnadsram bevilja 75 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbetet med flyktingar och asylsökande att användas 2016.

Kyrkostyrelsen fördelade under 2016 de 75 miljoner kronor för arbetet med flyktingar och asylsökande enligt följande: 20 miljoner kronor till Svenska kyrkans internationella arbete, 46, 2 miljoner kronor till arbetet i stift och församlingar och 8,8 miljoner kronor till nationella satsningar på utbildning, utveckling av metoder och material.

Av bifogad promemoria, Underbilaga 2.A, framgår återrapportering från stift, församlingar, övriga nationella satsningar och det internationella arbetet samt en översikt av förbrukade och återbetalade medel från stift och församlingar.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2015:31 med
Tillsyns – och uppdragsutskottets betänkande 2015:2 Utredning om utökning
av kyrkoherdeutbildningen (Ks 2015:1238)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2015:6 av Karl-Gunnar Svensson uppdra till kyrkostyrelsen att i samverkan med stiftet pröva frågan om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas.

En arbetsgrupp med representation från några stift, biskopsmötet samt kyrkokansliet bereder frågan i samråd med ”Ledarforum” där bl.a. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation är representerad och de två ”stiftskluster” som kontinuerligt samråder kring den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen. Två alternativ till påbyggnadsutbildning är under beredning, det ena bygger på samverkan med ett universitet (en s.k. uppdragsutbildning som ger högskolepoäng) och det andra innebär att Svenska kyrkans utbildningsinstitut skulle ansvara för utbildningen.

Beredningen har pågått under våren 2017 och resultaten pekar på att stiftens ansvariga för chefs- och ledarutveckling önskar att en påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar ska genomföras i samverkan med stiftet men samordnat och under ledning av nationell nivå. Ett konkret förslag på innehåll och upplägg för en sådan utbildning är framtaget av ”Ledarforum”. Kyrkostyrelsen kommer att fatta beslut efter att biskopsmötet getts tillfälle att diskutera frågan.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2014:2 med Budgetutskottets betänkande 2014:5 Nationellt program för praktik för unga (Ks 2014:1304)

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2014:92 av Marie Rydén Davoust m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras samt återkomma till kyrkomötet 2016 med resultatet av utredningen.

Uppdraget har beretts i en studie där erfarenheterna från *Volontäråret*, *PULS*, *Projektarbete av unga för lärande i Svenska kyrkan*, *Ung resurs* i Göteborgs stift inhämtats. Dessutom har erfarenheter från de volontär- och stipendiatprogram som erbjuds i Svenska kyrkan tagits till vara. Bedömningen är att ett nationellt program för praktik för unga kan genomföras som en insats med två delar. Förslaget är ett treårigt projekt på nationell nivå som dels innebär en förstärkning av *Ung resurs – Volontärår i Svenska kyrkan* med administrativa och kommunikativa insatser under tre år som möjliggör att programmet kan marknadsföra sig på nya arenor och får större möjlighet för kontakt och samordning med övriga stift som deltar i programmet, dels ett särskilt ekonomiskt stöd från nationell nivå till stift och församlingar som vill utveckla det egna arbetet med praktik för unga. Detta skulle innebära att stift/församlingar kan erbjudas möjligheten att söka riktat församlingsbidrag för egna satsningar. Bidrag skulle kunna sökas under tre år och utgöra ett incitament för församlingar att utveckla och erbjuda olika typer av praktik för unga.

Den nationella nivån föreslås att för både del 1 och 2 bidra med kvalitetssäkring och samordning samt med rådslag med handläggare och resurspersoner i stiftet, Svenska Kyrkans Unga och övriga aktörer. Vidare föreslås att resurser avsätts för kommunikationsinsatser och webbsida för såväl internt bruk (stift, församlingar) som externt bruk (unga vuxna). Syftet är att stötta stift och församlingar med att samla och tillvarata erfarenheter från olika typer av praktikformer. Kyrkostyrelsen kommer att arbeta vidare med kapacitetsuppbyggnad, arbetet kommer att länkas samman med *Program för lärande och undervisning*. (Se vidare KmSkr 2016:5.)

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2014:3 med Ekumenikutskottets betänkande 2014:2 Om Guds vägar och Kairos- dokumentet (Ks 2014:1306)

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2014:5, punkt 1 av Åke Bonnier och uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra alla stift att implementera dokumentet *Guds vägar* så att det blir känt och diskuterat.

Dokumentet *Guds vägar* är publicerat på www.svenskakyrkan.se. Fortbildningsinsatser för stiftshandläggare med ansvar för interreligiösa frågor har genomförts. Dessa bestod dels av en fortlöpande nätbaserad del och dels av en fortbildningsresa till Svenska teologiska institutet i Jerusalem med uppföljning och fortsättning i Sverige. Guds vägar var även en del av Luleå stifts prostresa till Jerusalem våren 2016. Avsikten har varit att inspirera och bidra till kompetensutveckling om stift väljer att anordna kontrakts- eller pastoratsvisa samlingar för att fortbilda och förmedla användbara metoder i församlingsarbetet.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2014:4 med
Ekumenikutskottets betänkande 2014:5 Religionsdialog (Ks 2014:1307)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2014:109 av Berit Bornecrantz Dias m.fl. uppdra åt kyrkostyrelsen att genomföra en kartläggning av det interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan finns med.

En första kvalitativ del av kartläggningen är publicerad hösten 2016 på www.svenskakyrkan.se, *Svenska kyrkans interreligiösa sammanhang: Översikt och exempel*. Arbetet med en kvantitativ del fortsätter under hösten 2016 och våren 2017 med en enkätundersökning bland församlingar och analys av svaren. Den kvantitativa rapporten publiceras våren 2017 på www.svenskakyrkan.se.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2014:6 med
Ekumenikutskottets betänkande 2014:9 Ett fredsupprop (Ks 2014:1309)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2014:77 av Johan Åkesson uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda på vilket sätt Kyrkornas världsråds (KV) missionsuppdrag *A Pilgrimage of Justice and Peace* kan tolkas, kontextualiseras och konkretiseras samt hur detta kan leda fram till ett fredsupprop i Svenska kyrkan, under perioden fram till KV:s nästa generalförsamling 2021.

Uppdraget planeras genomföras genom ett samarbetsprojekt med Sveriges kristna råd 2017–2020, med sikte på Kyrkornas världsråds generalförsamling 2021.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2014:7 med
Tillsyns – och uppdragsutskottets betänkande 2014:3 Byte av uppdrag inom
vigningstjänsten (Ks 2014:1310)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2014:15 av Ragnar Persenius uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vad som bör gälla när en person är behörig att utöva både uppdraget som präst och uppdraget som diakon.

Uppdraget bereds med hänsyn till både teologiska och kyrkorättsliga aspekter. Arbetet har senarelagts och ett förslag kommer att utarbetas under 2018, med slutrapport till kyrkomötet 2019.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2014:17 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2014:3 Svenska kyrkan på nätet
(Ks 2014:1319)**

Kyrkomötet har beslutat att dels bifalla motion 2014:22 av Anders Brunnstedt m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att skapa en barnportal för Svenska kyrkan på nätet, dels att med anledning av motion 2014:72 av Jerry Adbo uppdra åt kyrkostyrelsen att intensifiera arbetet med att på ett samlat sätt tillgängliggöra webbsända gudstjänster.

Det digitala materialet för barn kommer att tas fram i samarbete med Västerås stift. Arbetet påbörjades i maj 2016 när representanter från stiftet och kyrkokansliet möttes för att konkretisera fortsättningen och ta fram en tidplan för fortsatt arbete.

Möjligheterna för församlingar att direktsända gudstjänster som visas på svenskakyrkan.se har setts över. För en församling finns det enkla, bra och billiga tekniska lösningar för att webbsända en gudstjänst, t.ex. genom att använda Youtube som plattform. Kyrkokansliet ska sammanställa tips och visa på goda exempel för spridning till stift och församlingar. När församlingen har publicerat sitt material på

sin egen Youtube-kanal är det möjligt att länka till församlingars sändningar från en nationell webbsida eller från Svenska kyrkans nationella Youtube-kanal. Samordningen av detta utreds.

Den församling som önskar göra webbsändningar, kan också tänka över möjligheten att endast sända själva predikan, eller kortare andakter. Det kan dock finnas frågor om tillstånd, integritet och rättigheter för musik som behöver beaktas.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2014:20 med Gudstjänstutskottets betänkande 2014:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan (Ks 2014:1322)

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2014:79 av Hans-Olof Andrén att uppdra till kyrkostyrelsen att sedan en reviderad kyrkohandbok del I antagits av kyrkomötet återkomma med förslag till en reviderad kyrkohandbok del II (vignings- och mottagningshandlingar).

Arbetet har inletts med en inventering av möjliga vägval inför kommande förstudie. Ett arbete med en begränsad revision kan starta tidigast 2018. En mer omfattande revision kan inledas tidigast 2020.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2013

Kyrkomötets skrivelse 2013:2 med Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:2 Verksamhetsindelningen i redovisningen (Ks 2013/1093)

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2013:52 av Hans-Olof Andrén uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat.

Den av kyrkostyrelsen utsedda styrgruppen har under 2015 behandlat de frågor som dokumenterats som särskilt viktiga att belysa utifrån både teologiskt och ekonomiskt perspektiv. Genom en enkät till en statistiskt representativ grupp av församlingar och pastorat samt med möjlighet för övriga enheter att lämna remissvar har dessa frågor belysts och möjlighet att lämna synpunkter och förslag till alternativa lösningar har funnits.

Kyrkostyrelsen konstaterar att flertalet enheter inte har hunnit tillämpa modellen mer än 1–2 år. Kyrkostyrelsen konstaterar även att vissa redovisningstekniska förändringar som skulle vara rimliga att genomföra redan i nuläget snarare skulle medföra negativa konsekvenser med anledning av det administrativa merarbete som förändringar i modellen orsakar för församlingar och pastorat. Detta har särskilt påpekats bland flertalet som svarat på enkäten. Modellen bör i stället få en grundlig genomlysning och utvärdering inom en period av 3-5 år.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2013:6 med Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:7 Behörighet som arbetsledare (Ks 2013/1097)

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2013:37 av Bo Hansson att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag till kyrkomötet om sådan ändring i kyrkoordningen att till de befattningsinnehavare, som ska ha ”förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom

kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön” (34 kap. 9 § i kyrkoordningen), även ska höra arbetsledande komministrar och arbetsledande diakoner.

Uppdraget har beretts i anslutning till uppdraget *Benämning på befattningar som präst* (KmSkr 2013:7). En skrivelse med förslag till ändringar i kyrkoordningen har överlämnats till årets kyrkomöte.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2013:7 med Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:8 Benämning på befattningar som präst (Ks 2013/1098)

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2013:63 av Kjell Petersson och Leif Nordlander att uppdra till kyrkostyrelsen att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas.

Uppdraget relaterar till genomförda strukturförändringar i Svenska kyrkan från den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsen har utgått från nuvarande kyrkoordningsreglering, tidigare genomfört arbete och beslut som relaterar nära till frågan om befattningsbenämningar. Kyrkostyrelsen har genomfört en kartläggning av existerande benämningar och därmed sammanhängande organisation av pastorat och församlingar. I enlighet med kyrkostyrelsens beslut från april 2017 gäller att den präst som på kyrkoherdens delegation är ledamot i församlingsrådet i en församling, och har ett ledningsuppdrag för den församlingen, bör benämnas församlingssherde.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2013:14 med Organisationsutskottets betänkande 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer (Ks 2013/1105)

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2013:86 punkt 4 av Karin Perers och Anna Lundblad, att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Uppdraget om en nationell kraftsamling diskuterades först med stiftskanslicheferna i januari 2014. År 2015 genomfördes en översyn över de viktigaste aspekterna av Svenska kyrkans samlade arbete i förhållande till begravning och möte med människor i sorg. En plan för genomförandet av en nationell kraftsamling togs fram under hösten 2015. Kraftsamlingen innebar att två nationella seminarier med fokus på samtidsanalys och pastoral strategi genomfördes under våren 2017. Likaså görs en översyn av Svenska kyrkans kommunikation om begravning och stöd vid sorg på www.svenskakyrkan och internwebben.

Skrivelsen är i den del som avser en nationell kraftsamling slutbehandlad.

Utskottet har påpekat behovet av åtgärder i syfte att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer och detta har ingått och bearbetats inom ramen för arbetet med en nationell kraftsamling. Den första etappen av konferensen i februari innehöll samtids- och omvärldsanalys kring döden, riten och begravningsituationen och hur begravningsleden är under förändring. Den andra konferensstapen hade fokus på församlingens kontinuerliga arbete med begravnings sammanhang och mötet med de sörjande. I denna konferens presenterades också erfarenheterna från en kyrklig begravningsbyrå i syfte att bereda utrymme för ett fortsatt samtal om att driva begravningsbyrå i församlingens regi. Samtalet fördes utifrån förförståelsen

om tagna beslut i kyrkostyrelsen och i Överklagandenämnden. Tillsammans har de båda konferenstillfällena samlat ca 350 personer. Frågan om kyrkliga begravningsbyråer kommer att behandlas vidare i kyrkostyrelsen.

Skrivelsen är i den del som avser kyrkliga begravningsbyråer inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2013:20 med
Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:14 Svenska kyrkans ansvar för
kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet (Ks 2013/1111)**

Kyrkomötet har beslutat att bifalla motion 2013:89, punkt 1 av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad och uppdrog till kyrkostyrelsen att utreda hur nationell nivå fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet.

Kyrkomötet beslutade också att bifalla motion 2013:89, punkt 2 av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad och uppdrog till kyrkostyrelsen att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

Kyrkostyrelsen har beslutat att dels utreda hur den nationella nivån fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet, dels undersöka förutsättningarna för att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

En förstudie som kartlagt behovet inom det kyrkomusikaliska området utifrån motionens intentioner genomfördes 2015 och planeringen för en arbetsprocess i linje med kyrkostyrelsens beslut har inletts.

Tre seminarier har genomförts under våren 2017 tillsammans med representanter för stift och församlingar. Seminarietprocessen ska resultera i en plattform för Svenska kyrkans musik som, efter avstämningar med representanter för musiklivet i Sverige, lämnas till kyrkostyrelsen hösten 2017. Plattformen kommer också att presenteras och diskuteras vid kyrkomusiksymposiet 2018. Slutrapporteras till kyrkomötet 2018.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2013:26 med
Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:3 Minska krånglet (Ks 2013/1117)**

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av motion 2013:6 av Per-Henrik Bodin m.fl. uppdrar åt kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits.

Uppdraget bereds och en kartläggning av hur kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser uppfattas har genomförts genom samtal i s.k. fokusgrupper med företrädare från församlingar i tre stift samt en fokusgrupp med kanslichefer från stiftet. Genom dessa samtal har en inventering skett av vad som upplevs mest angeläget att förenkla och förtydliga.

Resultatet av samtalen har analyserats inom kyrkokansliet. Under hösten 2016 utarbetades bl.a. en promemoria med förslag till vissa ändringar i kyrkoordningen. Promemorian remitterades under våren 2017 och överlämnas i skrivelsen med förslag till ändringar i kyrkoordningen till årets kyrkomöte. Sådana ändringsförslag som inte har kunnat beredas klart till 2017 års kyrkomöte kommer i stället att beredas under 2017 för att i sin tur leda till en skrivelse till 2018 års kyrkomöte, då även uppdraget i dess helhet beräknas kunna slutrapporteras. Arbetet med att åstadkomma ett så ändamålsenligt och tydligt regelverk som möjligt sker vidare löpande i samband med att ändringar i bestämmelserna aktualiseras.

Det pågår även ett arbete med att se över informationen om kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser på svenskakyrkan.se och kanalerna för spridning av information om bl.a. ändringar i bestämmelserna. Önskemål om sådana åtgärder har bl.a. framkommit vid samtalen i fokusgrupper.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2011

Kyrkomötets skrivelse 2011:6 med

Kyrkolivsutskottets betänkande 2011:8 Firande av reformationen

(Ks 2011/916)

Kyrkomötet har med bifall till en motion av Carina Etander Rimborg beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och planera ett firande inför reformationens 500-årsjubileum 2017.

Firandet präglar återkommande arrangemang på nationell nivå och i stiftet och har en folkbildande karaktär samt genomförs på ett ekumeniskt lyhört sätt.

De större arrangemang som kyrkostyrelsen lägger särskilda resurser på är *Teologifestivalen* i februari, *Världens fest* i juni, Bokmässan i månadsskiftet september-oktober med temat ”bildning” och reformationsveckan i slutet av oktober 2017, som avslutas då reformationsdagen den 31 oktober firas i landets domkyrkor.

Arrangemang i stift och församlingar under året kan följas i ett gemensamt kalendarium. Inspirationsmaterial för såväl barn och ungdomar som vuxna är framtaget. I och med starten av reformationsåret 2017 är uppdraget att undersöka och planera inför reformationens 500-årsjubileum 2017 slutfört.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:10 med

Gudstjänstutskottets betänkande 2011:4 Den svenska psalmboken

(Ks 2011/920)

Kyrkomötet har med bifall till en motion av Sten Johansson beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida och med bifall till en annan motion av Daniel Tisell och Ann-Sofie Persson beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att under denna mandatperiod initiera ett projekt i vilket användandet av den nuvarande psalmboken undersöks.

Arbetet med att göra psalmboken tillgänglig på hemsidan har skett i samarbete med Verbum. Den digitala lösningen är färdigutvecklad och det som återstår inför en publicering är att ingå avtal med upphovsmännen. Allteftersom avtal ingås kan publicering ske på hemsidan. Det arbetet beräknas kunna slutföras tidigast under 2018.

När det gäller uppdragets andra del, att initiera ett projekt i vilket användandet av den nuvarande psalmboken undersöks, har en pilotstudie om psalmanvändningen i Svenska kyrkan genomförts 2012–2013, vilket slutrapporterades 2013.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Underbilaga 2A

Återrapportering av kyrkostyrelsens 75 miljoner kronor för arbetet med flyktingar och asylsökande

Bakgrund

Vid 2015 års kyrkomöte beslutades att bevilja 75 mnkr att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbetet med flyktingar och asylsökande under 2016. Av dessa medel har 46,2 mnkr gått till arbetet i stift och församlingar. I ett första beslut (2016-03-29) fördelades 25 mnkr till församlingarnas arbete och 15 mnkr i resursförstärkning till stiftsorganisationerna. Tilldelningen baserades på andel asylsökande och flyktingar i respektive stift. Medlen betalades ut i början av april och stiftet har därefter haft olika tillvägagångssätt för den vidare fördelningen till församlingarna. I september 2016 fördelades ytterligare 6,2 mnkr till stift och församlingar som hade möjlighet att förbruka mer medel.

Medlen har återrapporterats till nationell nivå den 28 februari 2017.² Församlingarna har rapporterat enligt särskild mall till stiftet som därefter har sammanställt en rapport till nationell nivå. I samband med återrapporteringen har eventuella återstående medel återbetalats till nationell nivå.

Utöver medlen till stift och församlingar fördelades 20 mnkr till det internationella arbetet. Medlen till humanitära och utvecklingsinsatser har fördelats och följts upp enligt gällande kriterier i den internationella verksamheten.

Återstående summa 8,8 mnkr utbetalades som anslag till

- ◆ Sensus för ett webbaserat utbildningsmaterial *Idealitet och migration*.
- ◆ Rådgivningsbyrån: 1 000 000 kr för rekrytering av juridisk kompetens samt teknisk support.
- ◆ Vårsta Diakoni: 1 000 000 kr för kunskapsutveckling i psykosocialt stöd och diakonalt mottagande.
- ◆ Bräcke diakoni och Göteborgs stadsmission: 2 500,000 kr som ett utvecklingsbidrag för att få igång en verksamhet för asylsökande och flyktingar genom boende och integration.
- ◆ Konst och konstnärliga processer i ett urval församlingar: 400 000 kr. Under hösten och vintern 2016 genomförde nationell nivå ett projekt med att utveckla metoder för hur konst och konstnärliga processer kan vara en värdefull resurs i kyrkans möte med flyktingar och nyanlända.
- ◆ Sveriges kristna råd, #värme: 900 000 kr för två pilotutbildningar.
- ◆ Översättning gudstjänstmaterial: 1 000 000 kr för översättning av ett urval texter och böner till tigrinja, farsi, dari och arabiska.

Användning av medlen i stift och församlingar

Församlingarna

Församlingarna har använt medlen till en bredd av insatser. Vanligt förekommande är, liksom tidigare, mötesplatser av olika slag: språkträffar, öppna caféer, barn- och ungdomsgrupper (t.ex. öppen förskola, BIV/BIS). Samhällsinformation, sommaraktiviteter, fester och högtidsfirande, studiebesök, utflykter, läger och kulturella

---

² Vissa församlingar fick också del av pengarna från regeringens extra satsning i december 2015. Rapportering av dessa medel har gjorts separat till MUCF i februari 2016 och ingår inte i denna sammanställning.

aktiviteter till stöd för en meningsfull tillvaro är också vanliga. Insatser för ensamkommande barn, praktikplatser för nyanlända och utbildning och stöd till volontärer förekommer också. En betydande del av medlen har använts till projektjänster för att möjliggöra församlingarnas verksamhet.

Ett antal församlingar inte kunnat nyttja hela det erhållna bidraget. Till stor del beror detta på externa faktorer, främst att många boenden lagts ned. Även svårigheter att rekrytera medarbetare och/eller en påfrestande personalsituation har påverkat vissa församlingars förmåga att genomföra verksamhet. Att medlen betalades ut relativt sent in på året har också påverkat församlingarnas möjligheter till strategisk planering och genomförande av verksamhet. Tabellen i bilaga 2 visar hur många församlingar som fått medel, hur mycket som delats ut samt hur stor andel av medlen som betalats tillbaka.

Stiften

Stiften har haft olika utgångspunkter och strategier för hur man använt medlen för resursförstärkning i stiftsorganisationen. Några stift har haft coachtjänster placerade ute i pastoraten, medan andra har inrättat en eller två coachfunktioner på stiftskansliet. Ytterligare andra har inlett med kartläggning av behov och står först nu i begrepp att anställa coacher. Samtliga stift har dock arbetat med att bygga nätverk med medarbetare från församlingarna, genomfört utbildningssatsningar och samlingar för personal och ideella samt varit mer närvarande ute i församlingarna. Hälften av stiften har dock inte nyttjat hela bidraget under 2016. Främsta orsakerna rapporteras ha varit att medlen kom sent (i april 2016), att man saknat strategi för arbetet i kombination med personalresursbrist och/eller svårigheter att rekrytera medarbetare.

I tabellerna nedan redogörs för hur mycket medel som fördelats till respektive stift samt hur mycket som har återbetalats.

Resultat och lärdomar från stift och församlingar

Resultat och lärdomar från församlingarna

Många insatser inom området asylsökande och nyanlända sker inom planerad verksamhet, men med kyrkomötets/kyrkostyrelsens tillskjutna medel har församlingarnas ambitioner kunnat höjas och fler församlingar blivit mer aktiva. Generellt rapporteras medlen ha bidragit till att många asylsökandes/nyanländas vardag berikats och blivit enklare tack vare aktiviteter, kontakter och olika former av stöd. Församlingarnas insatser har lett till ökat antal sociala mötesplatser och ökad tillgång till språkträning. Den språkundervisning, samhällsinformation och rådgivning som bedrivits har gett förutsättningar att bättre förstå det svenska samhället och bidragit till att stärka egenmakt hos asylsökande och nyanlända.

Många asylsökande och nyanlända fått förtroende för kyrkan och hittat in i Svenska kyrkans gudstjänstliv och verksamhet. Det rapporteras också om ett ökat antal ideella i församlingens arbete. Några vittnar om ”nytändning” gällande församlingslivet och kyrkobesöken. Arbetet har också utvecklat församlingarnas diakonala profil i mötet med nya människor som vill bidra eller funnit en plats i församlingarnas olika verksamheter. Församlingarna rapporterar också om ökat engagemang, större förståelse och minskade avstånd mellan människor genom detta arbete. Genom kyrkan möts nya och gamla församlingsbor och vänskapsrelationer uppstår ”över gränserna”. Många fördomar minskar om människor får mötas. Församlingens aktiviteter är utmärka arenor för integration och kontaktskapande.

Arbetet har också lett till nya samverkansformer och bättre samarbete med myndigheter och andra frivilligorganisationer. Svenska kyrkans församlingar har, med sina unika resurser i form av lokaler, kompetens och medarbetare, på många sätt stärkt sin relevans i det lokala sammanhanget. Samverkan kommer fortsatt att vara en nyckelfaktor i arbetet.

Samtidigt har församlingarna haft stora utmaningar i arbetet. Med Migrationsverkets avveckling av boenden har asylsökande försvunnit från flera orter. På vissa håll har det varit svårt att behålla engagemanget på orten när människor plötsligt flyttas. Många församlingar har fått tänka till kring arbetet med ideella i den omställningsfas som pågår. Församlingarna behöver också omorientera sitt arbete från stöd till asylsökande till insatser som bidrar till etablering och integration av nyanlända.

Genom de nära relationer som byggs med asylsökande i olika verksamheter märker församlingarna av en ökad oro och att fler mår dåligt, dels med tanke på omflyttningar och dels på grund av konsekvenserna av den tillfälliga lagen. När asylsökande får avslag behöver församlingarna också lära sig att hantera negativa besked och göra goda avslut. Ett antal församlingar ser dessutom en ökning av papperslösa som söker sig till kyrkan för stöd. Nya utmaningar innebär att församlingarna måste hantera och bearbeta pastorala och psykosociala frågor. Det finns stora behov gällande integrationsfrämjande insatser och psykosocialt stöd. Vikten av mötesplatser, meningsfulla fritidsaktiviteter och möjlighet till arbete/praktikplatser betonas. Juridisk rådgivning och kunskaper kring asylprocessen är också fortsatt ett stort behov.

Mot bakgrund av den föränderlighet som råder rapporterar församlingarna att det varit svårt att skapa långsiktig hållbarhet då medlen kommit med kort framförhållning och det varit mycket pengar som ska användas på kort tid, samtidigt som omständigheterna lokalt snabbt förändras. Församlingarna uttrycker också att det varit svårt att planera framåt då man dels inte kunnat föra över pengar till kommande år men dels inte heller haft tidiga besked om pengar för nästkommande år. Det har bland annat inneburit utmaningar att rekrytera och/eller behålla personal. Att avsätta tjänsteutrymme för samordning av arbetet har i många församlingar gett goda resultat.

Församlingarna uttrycker behovet av ett långsiktigt och målmedvetet integrationsarbete som inte tappar styrfart. De nationella medlen ger en tid för omställning, men stiftens bedömer att fortsatta medel från nationell nivå fortfarande är av betydelse de närmaste åren för att många församlingar ska kunna arbeta kontinuerligt. Församlingens arbete med asylsökande och nyanlända behöver byggas långsiktigt och förankras i den ordinarie verksamheten. Arbetet behöver ha starka och tydliga strukturer, men då omvärlden förändras löpande behövs också stor flexibilitet att anpassa verksamhet och resurser.

Resultat och lärdomar från stiftens resursförstärkning

Stiftens rapporterar att de genom resursförstärkningen kunnat möta fler församlingar och vara mer närvarande i deras verksamheter. Närmare kontakt mellan församlingarna och stiftet har resulterat i större förståelse av församlingarnas behov, vilket möjliggör ett mer effektivt och riktat stöd. Coachning är en viktig del i stiftets arbete och uppföljning, även om det tagit tid för flera stift att landa i utformning av coachfunktionen. Behovet av kompetensutveckling, stöd och bollplank från någon utanför den egna församlingen rapporteras ha varit stort. Många diakoner i fram för allt mindre pastorat upplever ensamhet i uppdraget och behov av avstämning. Flera

stift skriver därför att stöd till medarbetare behöver beaktas, där särskilt handledning och samtal bör prioriteras.

Stiften bedömer därför att fortsatt coachstöd till församlingarna behövs och identifierar möjligheter och utmaningar vad gäller volontärarbete, psykosocialt stöd, samverkan, långsiktighet, integration och flexibilitet. Stiftets insatser behöver inriktas på att möta behoven inom ovanstående områden.

Stiften konstaterar att det är viktigt med centralt sammanhållen funktion på stiftet när förutsättningarna förändras på kort tid, och när församlingar och pastorat behöver stöd att hålla sig uppdaterade. Många stift upplever att de har börjat bygga upp ett strategiskt arbete under 2016 och att detta arbete nu fortgår under 2017. Stiftsorganisationen måste vara flexibel och beredd på omställningar, samtidigt som ett långsiktigt arbete bedrivs.

Internationella arbetet

Här följer en sammanställning av hur medlen från kyrkostyrelsen har fördelats i det internationella arbetet. Totalt har 19,8 mnkr av 20 mnkr använts under 2016.

Humanitära insatser

Den större delen av de beviljade medlen, totalt 14,7 mnkr, har gått direkt till humanitära insatser för stöd till människor på flykt både inom och utanför sina hemländer framför allt i Mellanöstern och på Afrikas horn.

Exempelvis har medlen gått till arbete med syriska flyktingar i Libanon för att minska könsbaserat våld, psykosocialt stöd till internflyktingar från Mosul i Irak och arbete med internflyktingar i flyktinglägret Ajoung Thok, Sydsudan.

Utvecklingssamarbeten

Totalt 2,15 mnkr har gått till utvecklingssamarbeten i Mellanöstern. Exempelvis har medlen använts för att stärka interreligiös dialog mellan kristna och muslimer i Libanon och Mellanöstern (regionalt), stärka unga människors förmåga till konfliktförebyggande, samt öka kunskap om och medkänsla med den andre i ett projekt som riktar in sig mot ungdomar som flytt från Syrien och libanesiska ungdomar. Medlen har även använts i arbetet med människor som riskerar att fastna i och har kommit ut ur trafficking på Afrikas horn.

Policydialog och påverkansarbete

Påverkans- och informationsarbetet till stöd för människor på flykt har stärkts med medlen, totalt 2,9 mnkr. Exempelvis har medlen möjliggjort att Kyrkornas kommission för migranter i Europa (CCME) har kunnat anställa en kommunikationsresurs samt att en ekumenisk plattform för samarbete i migration och flyktingfrågor har kunnat instiftas på ACTs huvudkontor i Geneve. Även Svenska kyrkans arbete med global policydialog har stärkts genom att medlen möjliggjort anställning av en person för att arbeta med samordning och global policydialog inom området migration.

Översikt förbrukade och återbetalade medel från stift och församlingar

KsSkr 2017:2
Bilaga 2A

Stift / Kommentar	Summa församlings- pott från nationell nivå	Antal församlingar/ pastorat som fått medel	Återbetalning församlingar i % av anslag	Summa resurs- förstärkning till stiftsorg från nationell nivå	Återbetalning stift i % av anslag
Göteborg	3 025 000	35	3 %	1 505 000	16 %
	I stort sett samtliga medel, inkl stiftspott, har gått till församlingar, då stiftet betalat tjänster på stiftskansliet med egna medel. Församlingarna har genomfört i stort sett allt.				
Härnösand	1 900 000	43	22 %	900 000	30 %
	Församlingar: Nedläggning av boenden, brist på personalresurser, för kort tid att organisera verksamhet. Stiftet: Avtal med RGB endast sista kvartalet				
Karlstad	2 450 000	20	9 %	930 000	0 %
	Församlingar: Bland annat pga nedläggning av boenden. Avvikelse utbetalning församlingar: delar av stiftspotten har gått till resursförstärkning i pastorat för "stiftsarbete", eftersom man bara kunde anställa en coach på 40% på stiftet.				
Linköping*	1 575 000	11	12 %	945 000	69 %
	Församlingar har genomfört sin verksamhet. Största delen (522 597) av församlingspotten har ej sökts/fördelats och återbetalas från stiftet, därav stor avvikelse i stiftets återbetalning				
Luleå	1 700 000	27	6 %	780 000	47 %
	Församlingar: Ändrade förutsättningar. Stor arbetsbelastning i övrigt gjorde att verksamheten inte prioriterades, personalbyte/sjukdom. Stiftet: coach på plats först i aug.				
Lund	4 425 000	24	11 %	2 095 000	41 %
	Församlingar: projektjänster tillsatta senare än planerat, aktiviteter/kostnader lägre än beräknat, aktiviteter som inte kunnat genomföras. Stiftet: pengarna kom i april med kort framförhållning, ej möjligt att göra mer.				
Skara	2 100 000	30	6 %	1 080 000	76 %
	Stiftspotten: Två coachtjänster 40% från sept.				
Strängnäs	2 225 000	18	9 %	1 125 000	82 %
	Stiftspotten: större delen återbetalas, tjänster tillsattes sent/svårt att rekrytera och kapacitet/strategi saknades. Goda förhoppningar om att nyttja medlen 2017 i sin helhet.				
Stockholm	3 275 000	13	7 %	1 425 000	0 %
	Fördelat 152 000 kr till församlingar från stiftets medel				
Uppsala*	2 800 000	17	0 %	1 140 000	25 %
	Stiftet återbetalar 53 435 ur stiftspotten samt 233 325 ur församlingspotten (ej anslaget medel)				
Västerås	3 050 000	20	32 %	1 470 000	0 %
	Pga kort projekttid (april-dec) samt ansträngd personalsituation har verksamheten inte kunnat genomföras i sin helhet i flera församlingar				
Växjö	2 575 000	40	8 %	1 505 000	0 %
Visby	100 000	3	79 %	100 000	0 %
	Församlingar: Nedläggning av boenden, projekt som kom igång för sent och fått medel för 2017 istället				
Summa	31 200 000	298	11 %	15 000 000	29 %

* Linköping och Uppsala har inte betalat ut full församlingspott till församlingarna och återbetalar därför en del av denna.

Återbetalade medel redovisas under återbetalning från stiftet, varför denna summa sticker ut.

Bilaga 3 Övrig rapportering från kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen lämnar i denna bilaga information om ärenden som inte är återrapportering av direkta uppdrag från kyrkomötet, utan ärenden som kyrkostyrelsen särskilt vill redovisa till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen rapporterar återkommande till kyrkomötet om hur processen *Dela tro – dela liv* fortskrider och kommer att presentera en utvärdering av genomförande och måluppfyllelse till kyrkomötet 2019.

Rapport Dela tro – dela liv

Kyrkostyrelsen beslutade i juni 2012 om en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Hösten 2012 beslutade kyrkomötet om ekonomiska ramar på 60 miljoner för satsningen som löper under perioden 2013–2018.

Tillsammans med stift och församlingar genomförs satsning *Dela tro – dela liv* i syfte att stärka församlingarna i den grundläggande uppgiften och hitta nya vägar i det konkreta arbetet.

Dela tro – dela liv är nu i genomförande och avslutande fas. De flesta av delsatsningarna pågår eller håller på att avslutas. I de delsatsningar som avslutats är utvärdering i fokus. De 60 miljonerna som kyrkostyrelsen reserverat åt *Dela tro – dela liv* är utdelade till sammanlagt 31 delsatsningar varav fyra konferenser (Alla delsatsningar fanns redovisade till kyrkomötet 2016).

Dela tro – dela liv har deltagit i konferenser såsom Teologifestivalen i Uppsala med en ström, Bibeln mitt i allt.

Den 18–19 maj 2017 genomfördes Lärandefestivalen, *Dela tro – dela livs* nationella konferens i Lund. Det blev ett samarbete mellan Lund och Växjö stift och *Dela tro – dela liv*, en fördjupningskonferens om lärande och undervisning i Svenska kyrkan med över 500 deltagare.

Delsatsningar som avslutas under året är:

- ◆ Tala tro
- ◆ Tala väl med varandra
- ◆ Utbildning av bibliologledare
- ◆ Andetag. Nationellt läger för barn och unga
- ◆ Bibeln mitt i allt (2016 års konferens)
- ◆ Kyrkorumspedagogik (i och med Lärandefestivalen)
- ◆ Katekumenatet – Vuxnas väg till tro (boksläpp på bokmässan)
- ◆ PLU – plan för lärande och undervisning (till sommaren)
- ◆ Konfa-appen
- ◆ Framtiden bor hos oss
- ◆ Mötesplats för trons och livets frågor
- ◆ Kyrkorummet och gymnasieskolan.

Under 2017 och 2018 vidtar en utvärdering av satsningen *Dela tro – dela liv* som helhet, insamlade av erfarenheter från alla delsatsningar och en utförlig ekonomisk analys av hela satsningen.